BIATEC

NÁRODNÁ BANKA SLOVENSKA

Odborný bankový časopis September 1993 Ročník I Cena 6 Sk

SISTEC
chráni cennosti a dáta

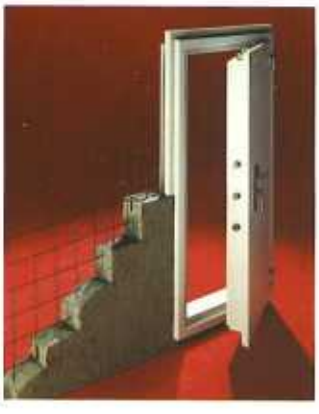

Pozývame Vás
do našej expozície
na medzinárodnej
výstave Finex '93,
ktorá sa koná
20.–23. septembra
1993
v Banskej Bystrici

DATASISTEC
spol. s r. o.
Rosinská cesta 2
P. O. Box 75
010 08 Žilina
Tel.: 089/549 44,
554 60
Fax: 089/554 60

Obsah

Premiéra – začiatok tradície 6
Skór ako sa otvoria brány výstavy 8
Úlohy centrálnej banky 9
Budú štátne pokladničné poukážky najvyhľadávanejšie cenné papiere? 10
Banka malého a stredného podnikateľa 12
Zoznam účastníkov medzinárodnej výstavy Finex '93 13
Potrebujeme peňažnú burzu 17
Pomôže vyššia emisia peňazí? 20
Nová dvadsaťkorunová bankovka už v septembri 22

Contents

Initiation – a New Tradition Begins 6
Before the Gates of the Exhibition Are Opened 8
Main Tasks Faced by the Central Bank 9
Will Treasury Bills Become the Most Popular Securities? 10
A Bank for Small – and Medium-Sized Enterprises 12
List of Participants in the International Exhibition Finex '93 13
We Need a Money Market 17
Is an Increased Issue of Money a Solution? 20
New 20 SKK Banknotes to Be Issued in September 22

Inhalt

Premiere – Anfang einer Tradition 6
Bevor sich die Ausstellungstore öffnen 8
Aufgaben der Zentralbank 9
Staatliche Schatzanweisungen – zukünftig meistgesuchte Wertpapiere? 10
Bank des kleinen und mittleren Unternehmers 12
Teilnehmerliste der Internationalen Ausstellung Finex '93 13
Brauchen wir eine Geldmarktbörse 17
Wird eine erhöhte Geldemission helfen? 20
Neue 20 SKK-Banknote schon im September 22

UPOZORŇUJEME

NA ZMENU SÍDLA REDAKCIE

Redakcia časopisu BIATEC sa presťahovala do budovy Slovakopressu na Pribinovu ulicu 25, kde sídli na 25. poschodí. Adresa redakcie pre písomný styk sa zatiaľ nezmenila. Nové telefónne čísla sú v tiráži.

BIATEC
odborný bankový časopis

september 1993

Vydavateľ:
Národná banka Slovenska

Redakčná rada:
Ing. Marián Tkáč, CSc. (predseda), Ing. Jozef Kreutz, Ing. Štefan Králik, PhDr. Pavol Stano, Mgr. Soňa Babincová, Ing. František Szikhart, Ing. Rudolf Autner, Ing. Adam Celušák, CSc., Ing. Vladimír Valach, Ing. Miroslav Littmann, Elena Ondriašová, Ing. Gabriela Miklóšová, Ing. Egon Hlavatý, DrSc., Doc. Ing. Jozef Makúch, CSc.

Redakcia:
šéfredaktorka
Mgr. Soňa Babincová
zástupkyňa šéfredaktorky
Ing. Alica Polónyiová
výtvarná redaktorka
Katarína Krošláková

Adresa redakcie:
Národná banka Slovenska
redakcia BIATEC
Štúrova 2
818 54 Bratislava
tel.: 210 4406, 210 3400, 210 3034
fax: 210 3035

Bežný účet NBS Bratislava:
916-67288-002/0720

Ročné predplatné: 72 Sk

Tlač a distribúcia:
VORX, spol. s r. o.
Iljušinova 2
851 01 Bratislava

Termín odovzdania rukopisov:
3. 9. 1993

Dátum vydania: 17. 9. 1993

Podávanie novinových zásielok povolené Riaditeľstvom pošť Bratislava pod. č. 830 zo dňa 16. 3. 1993

Registračné číslo:
MK SR 698/92

1. str. obálky:
Budova pobočky NBS v Banskej Bystrici
Foto: **Leo Redlinger**
4. str. obálky:
Vysoké Tatry
Foto: **Karol Kállay**

Z vedenia banky

▪ Rokovanie 20. Direktória Národnej banky Slovenska viedol viceguvernér NBS Marián Tkáč. Po úvodných informáciách z rokovania Hospodárskej rady SR a vlády SR sa členovia Direktória zaoberali otázkami platobného styku s Českou republikou. Upozorňovali na ďalší vývoj prevodu platieb medzi oboma republikami a na potrebu kontroly pohybu platieb v starom i novom bloku.

Direktórium vzalo na vedomie informáciu o čerpaní poskytnutých sponzorských príspevkov v prvom polroku. Ďalej sa konštatovalo, že finančné prostriedky sa prideľovali v súlade so Zásadami organizačného postupu pre posudzovanie žiadostí o finančnú podporu. Podľa nich Národná banka Slovenska podporila také aktivity, ktoré smerujú k rozvíjaniu bankovníctva na Slovensku, či už v podobe vzdelávacej alebo edičnej činnosti. Podporila tiež aktivity v humanitnej oblasti.

Členovia direktória sa oboznámili so stavom prípravných prác na Konferenciu inštitútov bankového vzdelávania strednej a východnej Európy, ktorá bude v Bratislave v dňoch 4. až 6. októbra 1993. Organizátorom tohto podujatia je bratislavský Inštitút bankového vzdelávania, ktorý dôstojne zastupoval Slovensko na poslednej konferencii inštitútov bankového vzdelávania vlani v Budapešti.

-IP-

Favorit za certifikáty

Začiatkom augusta odovzdal Ing. Jozef Pamětický, generálny riaditeľ divízie likvidity Všeobecnej úverovej banky, a. s., vecné ceny výhercom zlosovania už tretej emisie certifikátov tejto banky (zlosovanie prebehlo za prítomnosti štátneho notára 23. júna 1993).

Prvú cenu, kľúče od osobného auta Škoda Favorit, prevzal zástupca akciovej spoločnosti Stapring Nitra. Farebné televízory z Tesly Orava vyhrali štyria výhercovia – zo Šiah, Levíc a dvaja z Košíc. Výherca piateho televízora sa o svoju výhru zatiaľ neprihlásil. Ak si nestihne vybrať výhru do pol roka, televízor určia na charitatívny účel. Upozornila na to Ing. Dagmar Vraždová, špecialistka pre oblasť krátkodobých cenných papierov divízie likvidity VÚB, a. s. Táto emisia je vlastne prvou v slovenských korunách.

Za prvé štyri mesiace emitovala VÚB, a. s., certifikáty v hodnote 500 miliónov Sk. Už v júni emitovala certifikáty v hodnote ďalších 300 miliónov Sk. Najatraktívnejšie boli certifikáty s lehotou splatnosti 12 mesiacov (51,7 %), najmenej atraktívne boli so 6-mesačnou lehotou splatnosti (19,3 %). Podľa slov Ing. Pamětického sa touto emisiou posilňuje základňa primárnych zdrojov VÚB, a. s.

-KK-

Dar najvyšším predstaviteľom štátu

V reprezentačných priestoroch bratislavského hotela Bôrik sa 2. septembra 1993 konala milá slávnosť. Guvernér Národnej banky Slovenska Vladimír Masár odovzdal prezidentovi Slovenskej republiky Michalovi Kováčovi prvú slovenskú bankovku s emisným číslom jeden. Druhú bankovku s emisným číslom dva prevzal predseda Národnej rady Slovenskej republiky Ivan Gašparovič. Ďalšie unikátne bankovky boli venované premiérovi Slovenskej republiky Vladimírovi Mečiarovi, podpredsedom Národnej rady Slovenskej republiky Petrovi Weissovi, Augustínovi Húskovi, Jozefovi Prokešovi a ďalším významným predstaviteľom verejného života.

Na tomto podujatí nazvanom Čaša vína sa zúčastnili aj zástupcovia slovenských komerčných bánk a zahraničných firiem (B A BANKNOTE INTERNATIONAL – Kanada, DE LA RUE – Veľká Británia), ktoré zabezpečujú tlač našich bankoviek.

-IP-

Nová pobočka centrálnej banky

V budove Inštitútu bankového vzdelávania v Bratislave sídli od 13. augusta nová pobočka Národnej banky Slovenska. Po slávnostnom otvorení sprevádzala viceguvernéra NBS Mariána Tkáča novými priestormi riaditeľka pobočky Ing. Elena Stodolová.

Foto: TA SR

Oznam Národnej banky Slovenska

▪ Banková rada Národnej banky Slovenska na svojom v poradí už 9. zasadnutí riešila viaceré operatívne úlohy.

Okrem iného schválila vyhlášku NBS o stiahnutí jednohalierových mincí z roku 1953, 1962 a 1991 a päťhalierových mincí z roku 1977, 1991 z obehu.

Služba turistom

Ochota poradiť, vysvetliť, pomôcť. To sú základné vlastnosti pracovníkov Slovenskej štátnej sporiteľne, ktorí pracujú pod vedením Oľgy Vitkovej vo filiálke, ktorá má svoje sídlo v Dome služieb v Starom Smokovci. Kompletné služby súkromníkom, organizáciám, sporožírové účty, devízové vkladné knižky, stavebné sporenie, ako aj nepretržitá 24-hodinová služba bankomatu pomáhajú nielen obyvateľom Starého Smokovca, ale aj turistom, ktorí prichádzajú za oddychom do Vysokých Tatier po celý rok, nielen v dovolenkovom období.

Text a foto: **ES**

Premiéra – začiatok

Finex

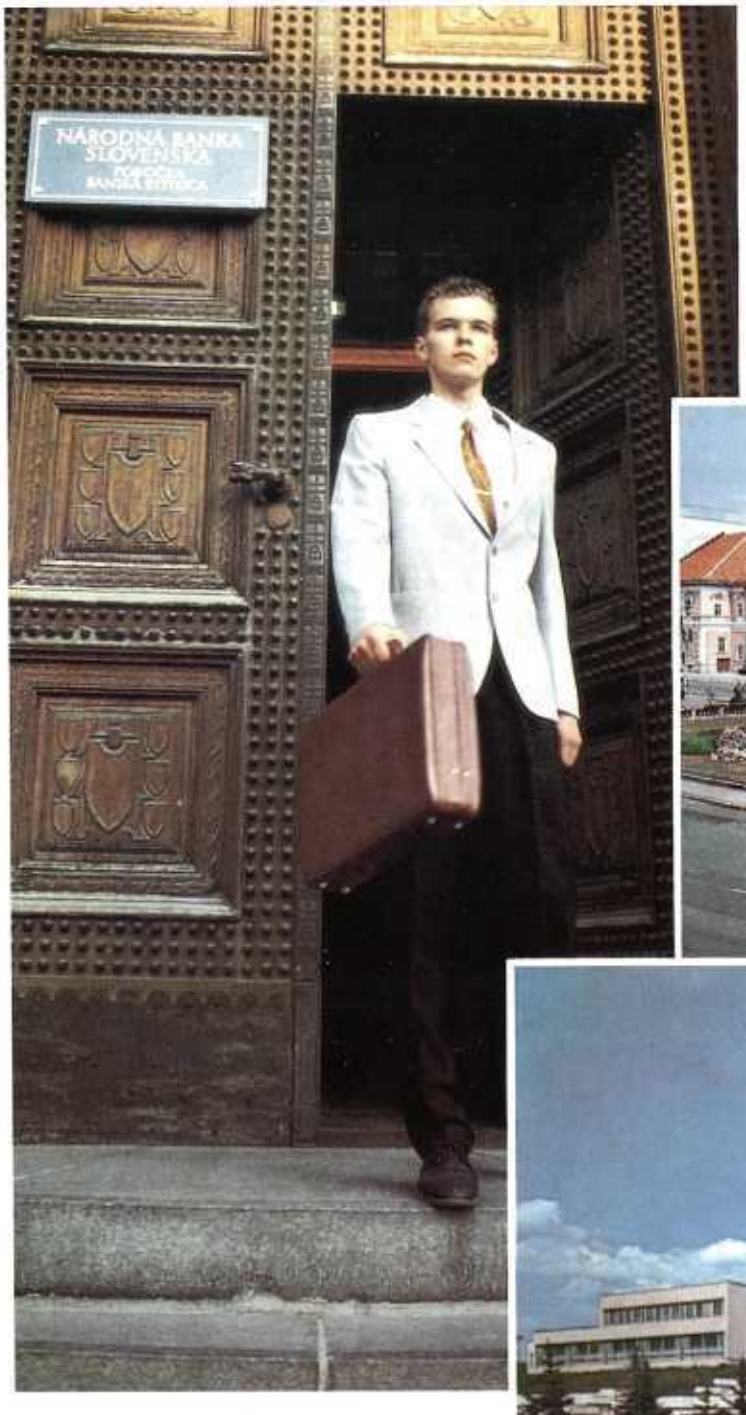

tradície

'93

Smelý projekt pre Slovensko

Kto chce charakterizovať proces transformácie spoločnosti, a najmä transformácie ekonomiky jedným slovom, asi najvýstižnejšie sa mu to podarí pomocou slova – zmena. A keď chce bližšie dokumentovať rozsah a hĺbku zmeny smerujúcej k novej pozitívnej kvalite v konkrétnom segmente ekonomiky, najpravdepodobnejšie zvolí bankový sektor.

Práve bankovníctvo je determinujúcim predpokladom dynamizácie zmien slovenskej ekonomiky a právom patrí medzi najvýznamnejšie sa rozvíjajúce odvetvia nášho hospodárstva.

Zavŕšenie štátnosti Slovenska si vyžiadalo zo strany vlády vytvoriť vo veľmi krátkom čase podmienky na skonštituovanie a vybudovanie vlastnej centrálnej banky. Národná banka Slovenska začala svoju činnosť od 1. januára tohto roku a stala sa nezávislou inštitúciou zodpovedajúcou za realizáciu stabilnej menovej politiky v samostatnej Slovenskej republike. Nadviazala kontakty a zastupuje Slovenskú republiku v najvýznamnejších medzinárodných finančných inštitúciách.

V centre pozornosti vlády – vzhľadom na jeho podstatné postavenie v procese transformácie a reštrukturalizácie ekonomiky – sa nachádza aj komerčné bankovníctvo. Uspokojivá vybavenosť trhu kvalitnými bankovými službami a ich ľahká dostupnosť nepochybne výrazne prispeje k aktivizovaniu podnikateľských aktivít v ďalších sektoroch ekonomiky vrátane zahraničných investícií.

V tejto oblasti zámerom vlády je podnecovať na báze stimulovania a zvýhodnenými podmienkami súťaživosť a konkurenciu v bankovom sektore. Sledujúc aj riešenie regionálnych nerovnovážností rozvoja, vláda iniciovala postupné vybudovanie bankového centra v stredoslovenskom regióne.

Dostupnosť materiálnych podmienok, postupujúci rozvoj infraštrukturálneho zázemia a pôsobenia trhových síl, ako aj kvalifikačný potenciál spolu s výhodnou geografickou polohou predurčujú, aby sa takýmto centrom stala Banská Bystrica.

I tieto dôvody viedli k usporiadaniu výstavy Finex '93 v Banskej Bystrici. Od vytvorenia priestoru na prezentáciu slovenského a zahraničného finančného, a hlavne bankového sektora očakávame a vítame ďalšie inšpiratívne podnety pre zmeny smerujúce k jeho zdokonaľovaniu v podmienkach Slovenskej republiky.

Preto prajem Finexu '93 úspešný priebeh.

Vladimír Mečiar
predseda vlády SR

Slovenská ekonomika sa nachádza v etape prechodu k trhovej ekonomike. Veta používaná i pričasto proklamovaná v rôznych súvislostiach. Na mnohých adresátov môže pôsobiť sprofanovane a frázovito, ak sa zároveň s jej formou neprezentuje i celý rad legislatívnych noriem a úprav systematicky vypracovávaných vládou, ktoré vytvárajú vhodné podmienky na transformáciu našej ekonomiky.

Jedným zo základných pilierov fungujúceho trhového ekonomického systému vo svete je i rozvinutá a viacvrstvová sféra bankovníctva a kapitálového trhu. Vláda Slovenskej republiky si v plnom rozsahu uvedomuje požiadavky a nároky, ktoré sa v tejto súvislosti na ňu kladú.

Konkrétnou podobou nášho úsilia je i vypracovaný projekt rozvoja bankovníctva a bankových služieb, ktorý je geograficky situovaný do regiónu Banskej Bystrice. Do regiónu, ktorý sa má v budúcnosti stať tepnou bankového života Slovenska.

Ako minister financií vítam a oceňujem snahu organizátorov prvej slovenskej výstavy Finex '93 venovanej peňažníctvu, bankovníctvu, poisťovníctvu a kapitálovému trhu. Práve podobné podujatia svojím charakterom a pôsobením pomáhajú realizovať projekty ďalekosiahleho významu, ktoré zaradia Slovensko medzi vyspelé európske krajiny.

Július Tóth
minister financií SR

Skôr ako sa otvoria brány výstavy

Len prednedávnom sme na stránkach nášho časopisu informovali o príprave 2. medzinárodnej výstavy finančníctva, poisťovníctva a bankovníctva spojenej s vedeckou konferenciou FIBEX '93, ktorá sa konala v marci t. r. v Brne a hodnotili sme jej odbornú úroveň a účasť slovenských vystavovateľov. Neuplynul ani celý polrok a stojíme na prahu prvej medzinárodnej výstavy finančníctva, bankovníctva a poisťovníctva Finex '93 v Slovenskej republike, ktorá slávnostne otvorí svoje brány 20. septembra 1993 v Banskej Bystrici.

Banská Bystrica bude štyri dni hostiť odborníkov z bankových a finančných kruhov, vystavovateľov prezentujúcich príťažlivé a účelné vybavenie bankových interiérov a špičkovú techniku, bez ktorej si prácu s financiami nemožno predstaviť, ako aj všetkých, ktorí chcú získať aktuálne informácie zo sveta financií. Výstava bude pre každého návštevníka miestom kontaktov, výmeny skúseností a stretnutia s odborníkmi.

Účasť na výstave potvrdilo 120 domácich i zahraničných vystavovateľov, ktorí sa predstavia návštevníkom v troch pavilónoch na celkovej výstavnej ploche 3 400 štvorcových metrov.

Program výstavy Finex '93 vhodne dopĺňa bohatý a zaujímavý sprievodný program. Ťažiskom tohto programu je vedecká konferencia tematicky zameraná na rozvoj regionálneho bankovníctva. Odznejú na nej prednášky na najaktuálnejšie témy, ako sú perspektívy rozvoja bankovníctva na Slovensku, postavenie a úlohy komerčných bánk v podmienkach trhového hospodárstva, miesto sporiteľní v sústave slovenských bánk, rozvoj vzdelávacích aktivít pre peňažné inštitúcie, rozvoj a fungovanie regionálneho bankovníctva a ďalšie. Katedra manažmentu a marketingu Ekonomickej fakulty Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici usporiada odborný seminár na tému Stratégie, bussines plány, feasibility štúdie.

Súčasťou sprievodného programu sú i zaujímavé odborné prehliadky tých objektov v okolí Banskej Bystrice, ktoré dokumentujú vývoj slovenského peňažníctva. K najatraktívnejším budú zaiste patriť exkurzie do Štátnej mincovne v Kremnici a návšteva Múzea mincí a medailí v Kremnici.

V priestoroch výstavy bude i tlačové stredisko pripravené poskytovať všetky informácie o vystavovateľoch, organizovať tlačové konferencie s predstaviteľmi jednotlivých firiem a bánk a iné podujatia.

Odborným garantom výstavy je Národná banka Slovenska, patronát prevzal predseda vlády Slovenskej republiky. Usporiadateľom a hlavným organizátorom výstavy je pobočka Národnej banky Slovenska v Banskej Bystrici, garantom odborného programu Ekonomická fakulta Univerzity Mateja Bela. Veľký podiel na príprave výstavy, najmä čo sa týka vytvorenia zázemia výstavy, má i vedenie mesta a občania Banskej Bystrice, ktorí si budú môcť k názvu svojho mesta pripísať nový prívlastok – výstavnícke.

Dajme však slovo **predsedovi Prípravného výboru výstavy Finex '93 Ing. Jozefovi Kreutzovi:**

Finex '93 má šancu zaradiť sa do špecializovanej sústavy veľtrhov medzinárodného významu. V Európe ich poznáme vyše desať s tematikou finančníctva, bankovníctva a poisťovníctva. Napríklad švajčiarsky TECHNIBANK v Zürichu, rakúsky GEWINN vo Viedni, FINANZEXPO v Hamburgu, FIERA v Miláne a ďalšie. Predvádzajú ponuku služieb vo finančnej sfére, zároveň však demonštrujú a ponúkajú modernú techniku na vybavenie inštitúcií v peňažníctve.

V nových podmienkach štátoprávneho usporiadania Slovenska sa zrodila myšlienka usporiadať takúto výstavu s medzinárodnou účasťou u nás. V určovaní miesta jej konania sa vybrala Banská Bystrica. Nie náhodou. V súčasnosti sa presadzuje vo svete stále viac myšlienka regionálneho charakteru výstav. Ich cieľom je pozdvihnúť požiadavky a možnosti rozvoja toho-ktorého regiónu v oblasti finančných, bankových a poisťovacích služieb. Tieto predsavzatia si kladie i medzinárodná výstava Finex '93, ktorá svojím zameraním nepochybne prispeje k oživeniu medzinárodnej obchodnej spolupráce. Banská Bystrica ako centrum bankovníctva v tomto regióne Slovenska spĺňa všetky predpoklady na to, aby sa i v ďalších rokoch stala miestom konania Finexu.

Pripomeňme si, že v regióne sa sústreďuje zázemie vysokého školstva – novozaložená Univerzita Mateja Bela a výskumné ústavy. Práve Ekonomická fakulta – Katedra financií, Katedra manažmentu a marketingu sa výrazne podieľali na obsahovom zameraní odborných sprievodných podujatí výstavy.

Na prípravu výstavy sme mali niekoľko mesiacov. Začíname bez tradície, v nových politicko-spoločenských i ekonomických podmienkach. Očakávame, že Finex '93 nás bude iniciovať k ďalšiemu skvalitňovaniu a zdokonaľovaniu podobných podujatí. Veď skúsenosti nás robia zdatnejšími, pohotovejšími a lepšími. Som presvedčený, že prvý ročník medzinárodnej výstavy Finex '93 bude úspešný.

Želám všetkým účastníkom i návštevníkom veľa podnetov, informácií, poznatkov a nových kontaktov. Budú iste základom rozvoja ekonomiky v tomto regióne, ktorý má významné priemyselné kapacity, surovinové zdroje, dobré prírodné a rekreačné podmienky na rozvoj cestovného ruchu. To všetko ovplyvní vstup zahraničného kapitálu do spomínaných oblastí. Upozorniť na tieto pozitíva, ako aj prispieť k ďalšiemu rozvoju finančného trhu v Slovenskej republike a zvýšiť prosperitu finančného kapitálu, sú hlavné ciele výstavy.

Úlohy centrálnej banky

Ing. Jana Susková, Národná banka Slovenska

V podmienkach vytvárajúcej sa trhovej ekonomiky musí aj finančný systém v SR plniť nové funkcie. Jednou z nich je konštituovanie a zabezpečenie riadneho fungovania kapitálového trhu. V tomto procese má svoju nezastupiteľnú úlohu i centrálna banka. Hoci sa teoretické názory, ako aj praktické chápanie jej úlohy na tomto trhu rôznia, jedna funkcia centrálnej banky je vo všetkých krajinách s rozvinutým kapitálovým trhom nesporná. Tou je jej úloha fiskálneho agenta štátu.

Činnosti Národnej banky Slovenska (ďalej NBS) v tejto funkcii vymedzuje zákon č. 530/1990 Zb. o dlhopisoch a zákon č. 566/1992 Zb. o Národnej banke Slovenska, podľa ktorých je NBS oprávnená a povinná vystupovať ako „agent štátu" pri vydávaní a umiestňovaní štátnych dlhopisov na kapitálovom trhu.

Tieto právne úpravy umožňujú Národnej banke Slovenska vykonávať pri predaji štátnych dlhopisov nasledujúce činnosti:

1. V oblasti prípravy návrhu zákona o emisii štátnych dlhopisov Ministerstva financií SR sa NBS k tomuto návrhu vyjadruje nielen v rámci bežného pripomienkového konania, ale v súlade s § 18 ods. 3 zákona č. 530/1990 Zb. o dlhopisoch je povinná predložiť svoje stanovisko zákonodarnému zboru. Týmto je NBS daná priamo zo zákona možnosť ovplyvniť podmienky predaja konkrétnych štátnych dlhopisov. V tejto súvislosti by veci prospelo, keby NBS mohla svoje stanovisko parlamentu predložiť a zdôvodniť sama.

2. Po schválení návrhu zákona o emisii štátnych dlhopisov Národnou radou SR vypracúva NBS na základe skúsenosti z predchádzajúcich emisií, ako aj znalosti situácie na kapitálovom trhu vlastnú verziu parametrov a emisných podmienok nových emisií. Po konzultácii s MF SR ako emitentom a jeho konečnom rozhodnutí zabezpečí zverejnenie dátumu emisie a emisných podmienok v Hospodárskych novinách.

3. V súlade so zvolenou technikou primárneho predaja zabezpečuje NBS komplex operácií príjmu objednávok a ich vyhodnotenia podľa vopred určených kritérií, t. j. vykonáva všetky činnosti súvisiace s predajom štátnych dlhopisov prvému majiteľovi. Od minulého roka (kedy sa začalo s emitovaním štátnych dlhopisov) až doteraz vedie NBS tzv. dočasný register štátnych cenných papierov, v ktorom eviduje primárnych investorov. Túto situáciu vyvolala skutočnosť, že v čase, keď bolo treba začať s emitovaním štátnych dlhopisov, nebolo ešte funkčné Stredisko cenných papierov (ďalej SCP). Existujúci stav sa zmení ihneď po podpísaní Zmluvy o registrácii emisie zaknihovaných cenných papierov medzi emitentom, t. j. Ministerstvom financií SR, a SCP. Po ukončení primárneho predaja NBS zabezpečuje kótovanie príslušnej emisie na Burze cenných papierov v Bratislave. Po doriešení vzťahov medzi Ministerstvom financií SR a Strediskom cenných papierov bude možné obchodovať s kótovaným papierom i na burze.

V súvislosti so štátnymi dlhopismi môže NBS v súlade s § 26 zákona č. 566/1992 Zb. o NBS po dohode s MF SR z jeho poverenia a za dohodnutú úplatu vykonávať činnosti súvisiace so správou, splácaním a prevodmi štátnych dlhopisov, prípadne s výplatou úrokov z nich. NBS zabezpečuje tieto činnosti bez nároku na úplatu pre štátne dlhopisy z prvých dvoch emisií, obchodovaných z dôvodu vysokých nominálnych hodnôt len medzi bankami.

Okrem uvedených úloh týkajúcich sa najmä primárneho trhu, má centrálna banka vo všeobecnosti ešte najmenej dve dôležité úlohy aj na sekundárnom trhu.

Prvú úlohu vymedzuje § 23 písm. b) zákona č. 566/1992 Zb., podľa ktorého NBS môže od bánk nakupovať alebo im predávať štátne dlhopisy alebo iné cenné papiere so štátnou zárukou, splatné do jedného roka odo dňa ich nákupu Národnou bankou Slovenska. Toto ustanovenie dáva možnosť ovplyvňovať kurz štátnych dlhopisov na kapitálovom trhu, tak aby nadmerne nekolísal, t. j. dáva NBS právo vstupovať na trh v prípadoch výraznej nerovnováhy medzi ponukou a dopytom a vykonávať priebežné intervencie na burze z poverenia a na účet emitenta.

Druhá úloha vyplýva NBS z § 14 bod 2 zákona č. 214/1992 Zb. o burze cenných papierov, podľa ktorého na nákup a predaj cenných papierov je oprávnená aj centrálna banka. Tento zákon ponecháva na rozhodnutie NBS okamih jej vstupu na sekundárny trh, ako aj výber druhov cenných papierov, ktoré budú predmetom jej obchodovania na vlastný účet.

Úlohy na sekundárnom trhu bude môcť NBS začať zabezpečovať až v čase, keď sa so štátnymi dlhopismi začne obchodovať na burze, a aj to len v prípade, že bude splnená podmienka špecifikovaná v § 23 písm. b) zákona č. 566/1992 Zb., alebo keď ju MF SR poverí vykonávaním intervenčných nákupov.

Budú štátne pokladničné poukážky najvyhľadávanejšie cenné papiere?

Miroslav Janík, Národná banka Slovenska

Štátne pokladničné poukážky (ďalej ŠPP) sú krátkodobé cenné papiere, ktoré slúžia na krytie deficitu bežného hospodárenia štátneho rozpočtu. Ich emitentom je vláda (ministerstvo). Na Slovensku ŠPP emituje Ministerstvo financií SR, a to v dematerializovanej podobe. Sú emitované v nominálnej hodnote 1 mil. Sk a predávajú sa pod nominálnu hodnotu formou tzv. diskontu. Ide teda o neúročený cenný papier, kde výnos predstavuje rozdiel medzi emisnou cenou (cenou predaja v aukcii) a nominálnou hodnotou (cenou v deň splatnosti).

Problematika finančného trhu, vymedzenie jeho úlohy v ekonomickom rozvoji a tomu zodpovedajúce nástroje a inštitúcie nemali do roku 1989 miesto ani v teoretickej, ani v praktickej realite. Preto možno konštatovať, že takmer dve produktívne generácie neprišli vôbec do styku s nástrojmi finančného trhu, teda ani so štátnymi pokladničnými poukážkami.

Na finančnom trhu sa stretávajú finančné úspory rôznych subjektov spoločnosti s potrebou finančných prostriedkov iných subjektov. Úspory predstavujú stranu ponuky, potreby stranu dopytu. Dôležitým prvkom použitia týchto úspor, určujúcim podmienky ponuky peňazí a dopytu po dočasne voľných zdrojoch, je faktor času.

Z hľadiska tohto faktoru sa finančný trh člení na:

- peňažný trh (money market),
- kapitálový trh (capital market).

V ekonomickej literatúre sa však môžeme stretnúť aj so širšou klasifikáciou finančného trhu, keď predchádzajúce dve zložky trhu sú rozšírené o:

- devízový trh,
- trh drahých kovov (predovšetkým zlata, striebra, platiny).

Na peňažnom trhu sa sústreďuje dopyt a ponuka po peniazoch a krátkodobých cenných papieroch so splatnosťou do 1 roka. Dôležitým nástrojom tohto trhu sú pokladničné poukážky, tzv. Treasury bills (T-bills).

Z charakteristiky ŠPP vyplývajú v princípe ich dve hlavné prednosti. Bezrizikovosť, keďže dlžníkom je štát, ktorý si vždy svoje povinnosti voči veriteľom plní a likvidita definovaná schopnosťou rýchlo premeniť dané aktívum na hotové peniaze.

Na Slovensku sa k týmto dvom výhodám ŠPP po nedávnej novele zákona o dani z príjmov pričlenil aj ďalší nezanedbateľný moment, a to oslobodenie štátnych dlhopisov (vrátane ŠPP) od daňovej povinnosti.

Prostredníctvom ŠPP môže uskutočňovať centrálna banka štátu (emisná, ceduľová banka) operácie na voľnom trhu, ktoré sú v mnohých krajinách najdôležitejším nástrojom monetárnej politiky.

ŠPP sa ako nástroj trhu krátkodobých cenných papierov (ďalej TKCP) využívajú u nás od roku 1992 v zmysle § 35 a § 36 zákona č. 22/1992 Zb. o ŠBČS, keď došlo k zmene úverovania štátneho rozpočtu z priamej na nepriamu formu. Počas roka 1992 primárny predaj (aukciu) ŠPP, ktorých emitentom bolo FMF, MF ČR a MF SR, vykonávalo Federálne ústredie ŠBČS, ktoré zároveň viedlo Register trhu krátkodobých cenných papierov. S rozdelením federácie vznikla potreba vytvoriť register a vykonávať všetky funkcie TKCP i na Slovensku. Národná banka Slovenska (NBS) ako fiskálny agent MF SR za krátke časové obdobie vytvorila všetky predpoklady na to, aby už 1. februára 1993 mohlo registračné a aukčné miesto NBS v plnom rozsahu plniť svoju úlohu.

V súčasnosti je oblasť ŠPP legislatívne upravená zákonom č. 566/1992 Zb. o NBS (§ 25 ods. 2) a systém obchodovania na primárnom a sekundárnom trhu sa riadi Prevádzkovým poriadkom trhu krátkodobých cenných papierov vydávaných a obchodovaných zaknihovaním, ktorý vydala NBS.

K 31. 7. 1993 evidoval Register TKCP Národnej banky Slovenska týchto 14 priamych účastníkov: Agrobanka, Banka HANÁ, Československá obchodná banka, Devín banka, Investičná a rozvojová banka, Istrobanka, Poštová banka, Priemyselná banka, Prvá komunálna banka, Slovenská kreditná banka, Slovenská poľnohospodárska banka, Slovenská štátna sporiteľňa, Tatra banka a Všeobecná úverová banka. Ide o bankové subjekty, ktoré majú oprávnenie kupovať ŠPP na primárnom trhu, predávať, resp. kupovať ŠPP na sekundárnom trhu a pôsobiť ako agenti.

Pod pojmom primárny trh sa rozumie trh, na ktorom môžu rôzne subjekty vrátane vlády, v našom prípade MF SR, predávať nové emisie cenných papierov prvotným nákupcom. Sekundárny trh je taký trh, na ktorom sa ďalej predávajú už skôr vydané

cenné papiere, ide o tzv. predaj z druhej ruky. V rámci tohto trhu môžu komerčné banky obchodovať medzi sebou, resp. uzavierať obchody s NBS.

Oprávnenie pôsobiť ako agent s dočasným obmedzením sprostredkovať pre svojho klienta (právnickú osobu) len nákup cenných papierov na primárnom trhu Národná banka Slovenska vydala dvom bankovým subjektom v mesiaci júni. S konštatovaním, že po mesačnej provizórnej prevádzke sa táto verzia systému osvedčila, rozhodla sa NBS už v mesiaci júli vytvoriť podmienky na širšie zapojenie ďalších právnických osôb (nepriami účastníci trhu) aj do procesu kúpy, resp. predaja ŠPP na sekundárnom trhu prostredníctvom priameho účastníka. Zároveň od 21. júla t. r. uskutočnila NBS zmenu organizovania aukcií formou prechodu od nepravidelných aukcií k systému pravidelného (týždenného) emitovania cenných papierov.

V období od 1. februára do konca júla t. r. MF SR emitovalo ŠPP 21-krát. Najčastejšie používanou metódou predaja bol aukčný predaj americkým spôsobom (prevádzkový poriadok určuje sedem možných spôsobov predaja). Objemy emitovaných, predaných ŠPP, priemerný úrok v aukcii a ďalšie informácie sú v tabuľke.

Na sekundárnom trhu obchodovali komerčné banky predovšetkým s NBS, iba vo výnimočnom prípade sa obchod uskutočnil medzi dvoma komerčnými bankami.

NBS má ako správca TKCP v nasledujúcich mesiacoch pred sebou veľa úloh týkajúcich sa rozvoja TKCP na Slovensku. Ide najmä o:

- vytvorenie podmienok na zapojenie nebankových finančných inštitúcii, predovšetkým investičných fondov, do TKCP,
- vykonávanie väčšieho rozsahu operácií na voľnom trhu na základe dohôd o spätnom odkúpení (repurchase agreement – často nazývané REPO) alebo dohôd o opačnom, spätnom odkúpení (obrátené REPO).

Predpokladám, že TKCP zaznamená v blízkej budúcnosti rozmach a štátne pokladničné poukážky sa stanú jedným z najvyhľadávanejších cenných papierov. Veď čo viac možno žiadať od cenného papiera, ako bezrizikovosť, likviditu, krátkodobosť, čo umožňuje pružne reagovať na tempo rastu inflácie a zmeny úrokovej sadzby, úplné oslobodenie od zdanenia a v neposlednom rade i „nezanedbateľné" výnosy. A štátne pokladničné poukážky majú všetky tieto vlastnosti.

Štvrťrok	Evidenčné číslo	Nominálna hodnota	Počet kusov		Dátum emisie	Dátum splatnosti	DTM	Priemerný úrok p. a.
			ponúkaných	predaných				
I.	30803001	1 mil.	4.500	4.500	05-Feb-93	08-Mar-93	31	17,33
	31902002	1 mil.	2.000	2.000	15-Feb-93	19-Feb-93	4*	17,33
	32203003	1 mil.	3.000	3.000	19-Feb-93	22-Mar-93	31	16,75
	30904004	1 mil.	2.000	2.000	09-Mar-93	09-Apr-93	31	16,66
	31903005	1 mil.	2.000	2.000	15-Mar-93	19-Mar-93	4*	16,66
	32204006	1 mil.	3.000	3.000	22-Mar-93	22-Apr-93	31	16,81
	32903007	1 mil.	4.000	4.000	24-Mar-93	29-Mar-93	5*	16,81
	32904008	1 mil.	4.000	4.000	29-Mar-93	29-Apr-93	31	16,50
II.	31005009	1 mil.	3.000	2.500	09-Apr-93	10-May-93	31	16,67
	32105010	1 mil.	3.000	2.500	22-Apr-93	21-May-93	29	16,86
	32805011	1 mil.	3.000	3.000	29-Apr-93	28-May-93	29	16,89
	31006012	1 mil.	3.000	3.000	10-May-93	10-Jun-93	31	17,00
	32106013	1 mil.	3.000	3.000	21-May-93	21-Jun-93	31	16,93
	32806014	1 mil.	3.000	3.000	28-May-93	28-Jun-93	31	16,94
	31207015	1 mil.	3.000	3.000	10-Jun-93	12-Jul-93	32	14,31
	32207016	1 mil.	3.000	3.000	21-Jul-93	22-Jul-93	31	12,00
	32907017	1 mil.	3.000	3.000	28-Jun-93	29-Jul-93	31	11,99
III.	30508018	1 mil.	3.000	3.000	06-Jul-93	05-Aug-93	30	11,99
	31208019	1 mil.	6.000	1.142	12-Jul-93	12-Aug-93	31	11,99
	31908020	1 mil.	3.000	3.000	22-Jul-93	19-Aug-93	28	11,99
	32608021	1 mil.	3.000	3.000	29-Jul-93	26-Aug-93	28	11,99

DTM – **počet dní do splatnosti**
***** – **ide o tzv. rýchle emisie, ktoré sú určené do portfólia NBS**

Banka malého a stredného podnikateľa

Banka pre obce a mestá

Ing. Alojz Ondra, Slovenská štátna sporiteľňa

Ekonomické prostredie u nás zaznamenalo v uplynulom roku veľmi dynamický vývoj. Slovenská ekonomika urobila opäť niekoľko významných krokov v prospech rozvoja trhu.

Napriek všetkým zložitostiam vývoja ekonomiky, uzavrela Slovenská štátna sporiteľňa rok 1992 so ziskom 2,2 mld korún. Považujeme túto skutočnosť za úspech i napriek tomu, že tento zisk je negatívne ovplyvnený masou sociálnych úverov, ktoré sme poskytli na podporu mladým rodinám a na riešenie ich bytových problémov.

Počet miest našej bankovej siete sme rozšírili na 680. V 119 pobočkách a filiálkach poskytujeme devízové služby. Pokročili sme i v zavádzaní nového systému bankovej technológie, pracoviská sú vybavené výpočtovou technikou, úspešne sme sa pripojili na SWIFT – spoločný systém medzinárodného prenosu bankových správ. Na trh uvádzame nové bankové produkty a služby, naša klientela sa profiluje v súlade so stratégiou banky – stať sa bankou malého a stredného podnikateľa a bankou pre obce a mestá. Aktívna spolupráca s klientom je pre nás nenahraditeľným spôsobom poznania jeho potrieb a orientácie na trhu.

Môžem konštatovať, že naše úsilie v udržaní si dôvery klienta v oblasti vkladov bolo i na základe hodnotenia roku 1992 korunované úspechom a pozícia sporiteľne v tejto oblasti slovenského finančného trhu sa nezmenila. Táto dôvera klienta nás zaväzuje. Ako som už uviedol, to, že sme sa v tomto roku stali riadnym členom SWIFT-u, svedčí o úspešnom zavŕšení spolupráce s VISA International. S rakúskym a nemeckým partnerom sme ako prvá slovenská banka zaviedli produkt stavebného sporenia na náš trh, a to vytvorením špecializovanej banky, ktorá tento produkt ponúka, akciovej spoločnosti Prvá stavebná sporiteľňa.

Slovenská štátna sporiteľňa i napriek rastúcej konkurencii bánk slúži predovšetkým obyvateľstvu. Jednotlivcom a domácnostiam patrí asi 87% z celkového objemu vkladov, ktorý banka spravuje, čo je vyše 97 mld Sk. Z toho majú občania uložené na výhodnejšie úročených termínovaných účtoch a vkladných knižkách vyše 70%.

Po výraznom zvýšení prírastku vkladov obyvateľstva v sporiteľni v januári tohto roku (takmer 8 mld Sk) v súvislosti s menovou odlukou, sa ich objem v ďalších mesiacoch postupne znižoval. Sporiteľňa počítala s tým, že tieto „prechodné" vklady opustia za krátky čas jej prepážky, pretože občania si tieto prostriedky uložili len na výmenu peňazí.

Klesajúci trend vývoja vkladov za prvý polrok tohto roku nie je zatiaľ pre sporiteľňu osobitne znepokojujúci. Stav korunových vkladov k 30. júnu 1993 neklesol pod úroveň na začiatku roka, t. j. pred menovou odlukou. Za toto obdobie sa výrazne zvýšili (takmer dvojnásobne) vklady obyvateľstva v cudzích menách na devízových účtoch, ktoré v prepočte na tuzemskú menu dosiahli vyše 2,5 mld slovenských korún.

Celkový prírastok korunových a devízových vkladov obyvateľstva za I. polrok predstavoval 1,3 mld Sk, čo v žiadnom prípade nepotvrdzuje, že by občania prestali sporiť.

V druhom polroku treba očakávať výraznejší pokles sporenia, najmä vplyvom zhoršujúcich sa sociálno-ekonomických podmienok pre obyvateľstvo a v dôsledku rastúceho konkurenčného prostredia na finančnom trhu. Táto skutočnosť určite poznamená i najväčšiu depozitnú banku, akou nesporne Slovenská štátna sporiteľňa je.

V uvedenom období klesali aj úvery obyvateľstvu. Od začiatku roka do konca I. polroka sa ich stav znížil z 22,8 mld Sk na 21,2 mld Sk. Takmer polovicu tohto poklesu tvoria sociálne pôžičky, ktoré už neposkytujeme, takže splátky znižujú ich stav. V tomto období sa však zvýšil objem úverov organizáciám a podnikateľom z 24,5 mld Sk na 27,6 mld Sk.

Vychádzajúc z analýzy výsledkov činnosti sporiteľne, ako aj z ekonomických podmienok hospodárenia, bude sporiteľňa vo svojich strategických zámeroch klásť dôraz najmä na tieto ciele: posilňovanie postavenia sporiteľne na trhu bankových produktov rozšírením spektra ponúkaných služieb, orientáciu na zákazníka poskytovaním kvalitných komplexných bankových služieb, zabezpečovanie trvalej likvidity, zdokonalenie služieb v porovnaní s európskou úrovňou, a to vytváraním priaznivých a organizačných podmienok pre platobný styk, posilňovanie svojho postavenie a image voči zahraničiu rozšírením siete korešpondenčných vzťahov, bude naďalej aktívne vystupovať na vytvárajúcom sa kapitálovom trhu.

Zoznam
účastníkov medzinárodnej výstavy Finex '93

AC SECURITY
Lamačská cesta 8
811 04 Bratislava
Tel.: 07/37 76 54, 37 30 00/322
Fax: 07/37 76 54

AD ASTRA
Ing. Jozef Both
P. O. Box č. 30
852 99 Bratislava
Tel.: 07/83 46 00
Fax: 07/837 07

AGROBANKA PRAHA, a. s.
pobočka Banská Bystrica
Kuzmányho 18
974 01 Banská Bystrica
Tel.: 088/39 51 11

ALSIG, spol. s r. o.
Sofijská 18
040 13 Košice
Tel.: 095/85 65 92

ALBACON
Truhlářská 12
110 00 Praha 1
Tel.: 02/23 12 021
Fax: 02/23 13 575

AIESEC – LC
Tajovského 10
975 90 Banská Bystrica
Tel.: 088/318 59
Fax: 088/347 37

ASSET, spol. s r. o.
Kupeckého 5
821 08 Bratislava
Tel.: 07/21 10 63, 645 73
Fax: 07/21 11 21

AXA, a. s.
Svätoplukova 31
832 02 Bratislava
Tel.: 07/21 30 87
Fax: 07/21 30 87

Banka Bohemia, a. s.
pobočka Košice
Kováčska 63
040 01 Košice
Tel.: 095/62 22 587
Fax: 095/62 22 508

Be Be – PRES, a. s.
redakcia Smer
Čs. armády 10
975 43 Banská Bystrica
Tel.: 088/535 24
Fax: 088/255 06

BGS partners CS, spol. s r. o.
Pluhová 2
832 48 Bratislava
Tel.: 07/21 42 11, 21 87 87
Fax: 07/21 39 50

BIT STUDIO, spol. s r. o.
Kuzmányho 5
974 52 Banská Bystrica
Tel.: 088/236 82
Fax: 088/236 82

COCDIS, spol. s r. o.
Radničné námestie 4
821 05 Bratislava
Tel.: 07/29 94 257
Fax: 07/ 23 16 24

COPIA SLOVAKIA, spol. s r. o.
Skuteckého 19
974 01 Banská Bystrica
Tel.: 088/620 67
Fax: 088/620 67

COOP BANKA, a. s.
pobočka Bratislava
Štefánikova 47
811 04 Bratislava
Tel.: 07/49 81 58
Fax: 07/49 81 58

CONNECT, spol. s r. o.
Bratislavská 21
924 00 Galanta
Tel.: 0707/47 40
Fax: 0707/47 40

Československá obchodná banka, a. s.
Lehotského 3
812 25 Bratislava
Tel.: 07/31 50 10
Fax: 07/31 50 44

DATAS, spol. s r. o.
Toryská 3
042 55 Košice
Tel.: 095/41 04 205
Fax: 095/41 04 231

DATASISTEC, spol. s r. o.
Rosinská cesta 2
010 08 Žilina

Tel.: 089/549 44, 554 60
Fax: 089/554 60

D.A.V., spol. s r. o.
Skuteckého 19
974 00 Banská Bystrica
Tel.: 088/244 40, 612 57
Fax: 088/545 46

DERBY
Moyzesova 34
040 01 Košice
Tel.: 095/62 25 048
Fax: 095/62 25 048

DINGO, spol. s r. o.
Lazovná 69
974 00 Banská Bystrica
Tel.: 088/29 01 01-102

EKOAGROBANKA, a. s.
pobočka Piešťany
Mudroňova 25
921 01 Piešťany
Tel.: 0838/546 14
Fax: 0838/546 12

ELCHEM, spol. s r. o.
Hagarova 9
834 02 Bratislava
Tel.: 07/28 31 80, 28 50 80
Fax: 07/28 50 80

ESCONA Trading, spol. s r. o.
Záhradnícka 46
P.O. Box 146
814 99 Bratislava
Tel.: 07/20 33 272-3
Fax: 07/680 46

Excel, spol. s r. o.
Námestie slobody 3
974 00 Banská Bystrica
Tel.: 088/430 13
Fax: 088/430 13

EURO KASS, spol. s r. o.
Na Záchrasti 24
010 09 Žilina
Tel.: 089/209 26, 206 34, 200 64
Fax: 089/466 75

Eurokontakt export-import
Dolná 23
974 00 Banská Bystrica
Tel.: 088/246 12
Fax: 088/246 12

EuroTel – dátové komunikácie
Jarošova 1
P.O. Box 38/54
830 08 Bratislava
Tel.: 07/ 27 92 817
Fax: 07/25 38 34

FINSAT, spol. s r. o.
Senická 23
811 04 Bratislava
Tel.: 07/37 18 30
Fax: 07/37 44 60

FITTICH ALARM, spol. s r. o.
Lazovná 62
974 00 Banská Bystrica
Tel.: 088/543 59, 528 77
Fax: 088/547 45

GEMMA, spol. s r. o.
Sabinovská 14
826 43 Bratislava
Tel.: 07/23 35 81
Fax: 07/23 77 57

GiTy
Ul. 1. čsl. brigády
038 61 Vrútky
Tel.: 0842/862 25
Fax: 0842/862 24

GOLEM, spol. s r. o.
Západný rad 3
811 04 Bratislava
Tel.: 07/22 54 91
Fax: 07/22 26 06

HT Computers, spol. s r. o.
Kukučínova 26
831 03 Bratislava
Tel.: 07/626 72
Fax: 07/626 71

HZ Prievidza Ltd.
T. Vansovej 13
971 01 Prievidza
Tel.: 0862/267 34
Fax: 0862/264 29

IDOL, spol. s r. o.
Bellova 3
040 01 Košice
Tel.: 095/368 41, 33 91 15
Fax: 095/373 00

INFORM SLOVAKIA, spol. s r. o.
Geologická 21
822 07 Bratislava
Tel.: 07/24 49 86
Fax: 07/24 35 62

INTERSTYLE – Žilina
Predmestská 19
010 01 Žilina
Tel.: 089/467 82
Fax: 089/397 80

Investičná a rozvojová banka
– LEAS, a. s.
Námestie SNP 15
975 55 Banská Bystrica
Tel.: 088/29 84 17, 259 85
Fax: 088/243 29

Investičná a rozvojová banka, a. s.
Štúrova 5
818 55 Bratislava
Tel.: 07/32 18 11-4/252
Fax: 07/36 34 84

I. K. M. Reality-Staving, spol. s r. o.
Lazovná 38
974 00 Banská Bystrica
Tel.: 088/242 66, 252 20
Fax: 088/250 37

Interbanka, a. s.
Václavské náměstí 40
110 00 Praha
Tel.: 02/53 36 68, 53 84 56
Fax: 02/53 84 56

ISTROBANKA, a. s.
Laurinská 1
P.O. Box 109
810 00 Bratislava

ISTROINVEST,
investičná spoločnosť, a. s.
Račianska 62
812 75 Bratislava

KASALÁR Ď. a D.
Bernolákova 29
974 05 Banská Bystrica
Tel.: 088/421 42, 625 40
Fax: 088/304 09

KASICO, a. s.
Beckovská 38
823 61 Bratislava
Tel.: 07/22 24 77, 22 52 73
Fax: 07/22 35 93

KMX, spol. s r. o.
Pod lipami 19
130 00 Praha 3
Tel.: 02/68 43 838
Fax: 02/68 43 862

LAMITEC
Mierová 85
821 05 Bratislava
Tel.: 07/29 37 58
Fax: 07/29 37 58

LUSICO, spol. s r. o.
Robotnícka 6
974 01 Banská Bystrica
Tel.: 088/521 77
Fax: 088/542 96

Ľudová banka Bratislava, a. s.
Námestie SNP 15
P.O. Box 81
810 00 Bratislava
Tel.: 07/36 70 49
Fax: 07/36 37 94
Telex: 926 49

MCS, spol. s r. o.
Cukrová 14
813 39 Bratislava

Tel.: 07/30 51 11/248
Fax: 07/36 86 38

MEDIA, spol. s r. o.
Horná 81
974 01 Banská Bystrica
Tel.: 088/425 38
Fax: 088/425 38

Minolta Slovakia, spol. s r. o.
Čs. armády 14/a
974 00 Banská Bystrica
Tel.: 088/543 46, 520 27
Fax: 088/520 55

Múzeum obchodu Bratislava
Linzbothova 16
821 06 Bratislava
Tel.: 07/24 31 67
Fax: 07/24 31 67

NÁRODNÁ BANKA SLOVENSKA
Štúrova 2
818 54 Bratislava
Tel.: 319 111

NK SERVICE – NK GROUP
Hutnícka 1
042 51 Košice
Tel.: 095/390 05, 362 16
Fax: 095/362 16

NPI, a. s.
pobočka Banská Bystrica
Švermova 43
974 01 Banská Bystrica
Tel.: 088/306 03
Fax: 088/366 37

ORGA – TRADE, spol. s r. o.
Račianska 188
831 05 Bratislava
Tel.: 07/28 91 06, 28 92 02
Fax: 07/28 90 33

P BEAM, spol. s r. o.
Palisády 36
811 06 Bratislava
Tel.: 07/31 37 87
Fax: 07/31 37 87

Petralex, dom s nábytkom
Výstavná 4
979 04 Nitra
Tel.: 087/363 02

Poisťovňa Otčina, a. s.
Štefánikova trieda 88
949 01 Nitra
Tel.: 087/246 81–3
Fax: 087/268 70

1. POS
Přemyšlení 1
250 66 Zdiby
okres Praha Východ
Tel.: 02/68 57 610, 68 57 480
Fax: 02/68 57 480

Poštová banka, a. s.
Gorkého 3
814 99 Bratislava
Tel.: 07/33 46 42
Fax: 07/33 14 13

Priemyselná banka, a. s., Košice
B. Němcovej 30
040 61 Košice
Tel.: 095/353 26, 303 11
Fax: 095/303 11

PRIMAT
Industrijská 22
SLO-62000
Mariboc-Slovinsko
Tel.: 003862/291 91
Fax: 003862/279 30
Telex: 003862/333 62

PROMT, a. s.
Pekná cesta 17
834 07 Bratislava
Tel.: 07/28 82 93
Fax: 07/28 99 61

PRVÁ KOMUNÁLNA BANKA, a. s.
Horný Val 24
010 11 Žilina
Tel.: 089/450 35, 445 09
Fax: 089/488 37

PRVÁ SLOVENSKÁ INVESTIČNÁ, a. s.
Miletičova 1
821 08 Bratislava
Tel.: 07/635 29, 632 06
Fax: 07/610 16

Prvá stavebná sporiteľňa, a. s.
Dunajská 72
814 99 Bratislava
Tel.: 07/32 35 32

Q-EX Trading, a. s.
Štefánikova 20
912 50 Trenčín
Tel.: 0831/38 21 11
Fax: 0831/312 00

Reuters Limited
Národní třída 19
110 00 Praha 1
Tel.: 02/24 22 98 57-59
Fax: 02/24 22 99 35

RM – Systém Slovakia, a. s.
Miletičova 3
824 81 Bratislava
Tel.: 07/21 36 06
Fax: 07/655 06

Severoslovenská investičná
spoločnosť, a. s.
Kuzmányho 8
010 01 Žilina
Tel.: 089/227 61, 224 89
Fax: 089/416 54

SLOS – osvetľovanie interiérov
Horná Strieborná 19
974 00 Banská Bystrica
Tel.: 088/537 63, 541 76
Fax: 088/253 10

Slovakia Credittax, spol. s r. o.
Pribinove sady 17
018 51 Nová Dubnica
Tel.: 0827/239 03
Fax: 0827/255 17

Slovenská investičná poisťovňa, a. s.
Festivalové námestie 1
042 69 Košice
Tel.: 095/558 52, 558 66
Fax: 095/558 51

SLOVENSKÉ NÁRODNÉ MÚZEUM
Historické múzeum
Vajanského nábrežie 2
814 36 Bratislava
Tel.: 07/31 49 46

Slovenská obchodná a priemyselná
komora
Regionálna kancelária
Švermova 43
975 90 Banská Bystrica
Tel.: 088/345 07
Fax: 088/363 88

Slovenská poisťovňa, a. s.
Strakova 1
815 74 Bratislava
Tel.: 07/33 05 41
Fax: 07/32 15 61

Slovenský PROFIT
Pribinova 25
819 37 Bratislava
Tel.: 07/36 28 79
Fax: 07/36 28 79

Slovenská štátna sporiteľňa, š. p. ú.
Námestie SNP 18
816 07 Bratislava
Tel.: 07/36 73 00

Slovenská záručná banka, š. p. ú.
Kutlíkova 17
852 50 Bratislava
Tel.: 07/83 69 76
Fax: 07/83 69 09

SOFA, spol. s r. o.
Sládkovičova 8
971 01 Prievidza
Tel.: 0862/317 55, 317 57, 361 55
Fax: 0862/317 55

SOFLAB, a. s.
Hálkova 5
010 01 Žilina

Tel.: 089/448 03
Fax: 089/448 19

SOFTIP, spol. s r. o.
Horná 30
974 00 Banská Bystrica
Tel.: 088/242 88, 243 10
Fax: 088/247 92

SOFT-TRONIK Trenčín, spol. s r. o.
Vodárenská 6
911 01 Trenčín
Tel.: 0831/317 96, 317 98
Fax: 0831/317 93

SPIRIT, spol. s r. o.
Dukelská cesta 2
833 30 Bratislava
Tel.: 07/37 07 366
Fax: 07/37 06 263

Spoločnosť pre poistenie
exportných úverov, a. s.
Krížna 52
832 19 Bratislava
Tel.: 07/21 39 66, 21 38 33

STATIBA, spol. s r. o.
Stromová 9
833 17 Bratislava
Tel.: 07/37 62 68, 37 32 89, 37 64 49
Fax: 07/37 62 68

Stavebná sporiteľňa
VÚB Wüstenrot, a. s.
Drieňová 27
820 09 Bratislava
Tel.: 07/23 46 01, 23 67 01
Fax: 07/23 24 22

Swedish-Czechoslovak
Management, spol. s r. o.
P.O. Box 6
974 01 Banská Bystrica
Tel.: 088/29 72 10, 254 28
Fax: 088/254 28

Špeciálne systémy a software, a. s.
Surčia ul.
841 04 Bratislava
Tel.: 07/72 24 88, 72 25 29
Fax: 07/72 07 68

Štátna mincovňa Kremnica
Štefánikovo námestie 25/24
967 15 Kremnica
Tel.: 0857/92 55 41
Fax: 0857/92 67 57
telex: 71810

TATRA BANKA, a. s.
Vajanského nábrežie 5
810 06 Bratislava
Tel.: 07/33 13 51-7
Fax: 07/33 46 56
telex: 92644 TBBA

Tatra Leasing
Mostová 8
811 02 Bratislava
Tel.: 07/33 00 98
Fax: 07/33 50 05

Tatra Invest, spol. s r. o.
Lučinská 1
831 01 Bratislava
Tel.: 07/643 83
Fax: 07/634 06

TECHNOLOGY, spol. s r. o.
tr. Dr. M. Horákové 7
406 01 Liberec 1
Tel.: 048/42 35 60
Fax: 048/42 35 60

T a G NUMIC, spol. s r. o.
Drieňová 34
821 02 Bratislava
Tel.: 07/29 56 08, 22 07 44
Fax: 07/22 07 44

TOP ART, spol. s r. o.
Dolné Rudiny 1
010 81 Žilina
Tel.: 089/448 82
Fax: 089/442 79

T-RAY, spol. s r. o.
Magnetová 11
830 00 Bratislava
Tel.: 07/25 60 20, 36 96 63
Fax: 07/25 60 20

TRESORIUS, spol. s r. o.
Ľubovnianska 7
851 07 Bratislava
Tel.: 07/83 35 39
Fax: 07/83 46 39

TY-NET, spol. s r. o., Slovakia
Centrum 12/17
017 28 Považská Bystrica
Tel.: 0822/261 68
Fax: 0822/261 68

UMBRELLA, spol. s r. o.
Koblížná 5
601 00 Brno
Tel.: 05/42 32 12 63, 42 21 52 48
Fax: 05/42 21 52 47

UNIKOM DATA SYSTEMS, spol. s r. o.
Sládkovičova 9
960 01 Zvolen
Tel.: 0855/275 68
Fax: 0855/208 97

UNIKOM UNIversal computer
COMmunication, spol. s r. o.
Malátová 13
400 11 Ústí nad Labem
Tel.: 047/496 09
Fax: 047/496 09

Vágner a Vaptek
Kukučínova 5
974 01 Banská Bystrica
Tel.: 088/259 11, 521 36
Fax: 088/248 95

UNIVERSAL SECURITY and CARD
SYSTEMS, a. s.
Partizánska 9
974 01 Banská Bystrica
Tel.: 088/456 56
Fax: 088/456 46

VICTORIA SECURITY PRINTING, a. s.
Ohradní 65
145 00 Praha 4
Tel.: 02/42 22 70
Fax: 02/80 51 91

Všeobecná úverová banka, a. s.
Námestie SNP 19
818 56 Bratislava
Tel.: 07/31 92 794
Fax: 07/31 92 135

Wertheim Safes Ltd.
Prievozská 16
824 87 Bratislava
Tel.: 07/616 27, 32 36 60
Fax: 07/616 27

WRX LIMITED, spol. s r. o.
autorizovaný distribútor MOTOROLA
Pribinova 25
810 11 Bratislava
Tel.: 07/21 19 50, 21 03 540
Fax: 07/21 11 32

ZAMA BB, spol. s r. o.
fasády-dlažby-obklady
Horná-Strieborná 17-19
974 01 Banská Bystrica
Tel.: 088/541 86-7, 242 93
Fax: 088/242 93
telex: 70162

Združenie podnikateľov Slovenska
Partizánska cesta 3
974 01 Banská Bystrica
Tel.: 088/442 84
Fax: 088/442 84

Z and S Leasing, spol. s r. o.
Mýtna 15
811 07 Bratislava
Tel.: 07/49 76 67
Fax: 07/49 79 81

ZVT, a. s., Banská Bystrica
Zvolenská cesta 14
P.O. Box 171
974 01 Banská Bystrica
Tel.: 088/612 50
Fax: 088/613 15

Potrebujeme peňažnú burzu

Stanislav Križan, Bratislava

Bez jestvovania finančného trhu by nebolo možné uskutočniť transformačný proces prechodu slovenskej ekonomiky na trhový mechanizmus. Realizácia jeho nástrojov, mechanizmov a inštitúcií je zároveň nemysliteľná bez fungovania peňažnej burzy, ktorá v trhovej ekonomike plní nezastupiteľné funkcie.

Či potrebuje Slovensko burzu? Odpoveď je jednoznačná: áno

Burza predstavuje vysoko organizovanú formu trhu, ktorej podstata spočíva v akumulácii a mobilizácii peňažného kapitálu a jeho redistribúcii prostredníctvom nákupu a predaja cenných papierov. Sprotredkúva tým financovanie rozsiahlych dlhodobých investicií a súčasne zabezpečuje transformáciu finančných investícií do likvidných prostriedkov.

V čom teda spočíva význam burzy? Predovšetkým v tom, že:

- **predstavuje efektívny nástroj fungovania kapitálového trhu, prostredníctvom ktorého sa na základe ponuky a dopytu objektívne stanovujú kurzy cenných papierov;**
- **pôsobí ako barometer podnikateľskej aktivity národnej ekonomiky a hodnotenia jej kvality predovšetkým z hľadiska tvorby rovnovážnych cien, vplyvu na investovanie a na konjunktúru.**

Na začiatku cieľavedomej činnosti je vždy cieľ

Realizácia uvedených zámerov v podmienkach formujúceho sa slovenského finančného trhu vyústila už na začiatku roka 1991 do založenia akciovej spoločnosti **Burza cenných papierov v Bratislave** (BCPB). Zakladateľmi sa stali popredné peňažné ústavy so sídlom na Slovensku. Aká je konkrétna náplň činnosti BCPB? Organizovanie trhu cenných papierov a s tým súvisiacich operácií. Zmyslom jej existencie je vytvorenie vysoko kvalitného trhu, na ktorý sa emitent dostane iba po splnení prísnych požiadaviek trhu, na ktorom sú všetky informácie transparentné. Ide o informácie, ktorých presnosť a aktuálnosť je preverovaná a sú dostupné všetkým investorom v rovnakom čase a rozsahu, z čoho vyplýva, že ide o trh, kde ochrana investora a úsilie udržať dôveru investora sú samozrejmosťou.

Ak má BCPB splniť svoje hlavné poslanie, t. j. vytvoriť organizovaný trh pre všetky druhy cenných papierov (s obehom ktorých sa ráta), podporovať rozvoj finančného trhu ako celku a zároveň zohrávať významnú úlohu v procese privatizácie, treba aby:

- **fungovala nezávisle, oddelená od štátu a bola vybavená potrebnou samosprávou;**
- **bola otvorenou inštitúciou umožňujúcou vstup ďalším členom;**
- **organizovala obchodovanie s cennými papiermi efektívne a pružne, tak aby bol garantovaný želateľný objem obchodov, transparencia trhu a dostatočná likvidita;**
- **slúžila bezvýhradne všetkým účastníkom (tzv. investorom, emitentom, ako aj obchodníkom s cennými papiermi) tým,**

Tak čo, kúpiť, alebo predať?

že im ponúkne výkonný a flexibilný obchodný systém za podmienok primeraných publikačných povinností a dostatočnej ochrany záujmov účastníkov tohto trhu.

Úspešné splnenie takto očakávaných úloh od burzy bolo v jej doterajšom prípravnom štádiu orientované na vytvorenie adekvátnej legislatívy, ktorá zabezpečí právny rámec jej fungovania, na práce súvisiace s inštitucionalizáciou a štrukturalizáciou finančného trhu, ako aj na rozsiahlu prípravu podkladov a podmienok pre samotný začiatok obchodovania.

Uč sa od vyspelého sveta, nepomýliš sa

Hádam najdôležitejším v každej burze je sám obchodný systém. Obchodný systém BCPB sa spočiatku koncipoval ako klasický out-cry systém, ktorý vývojovými fázami elektronizácie jednotlivých operácií vyústil do dnešnej podoby, ktorú predstavuje elektronická burza. Systém obchodovanie nepozná funkciu burzového dozorcu ani iných sprostredkovateľov, keďže členovia burzy obchodujú priamo medzi sebou pod vedením vedúceho obchodovania, ktorý je zamestnancom burzy.

BCPB za to, že sa prepracovala k tomu, ako má vlastne burza fungovať, čo je jej podstatou a sledovaným cieľom, v akom prostredí kapitálového trhu a aké miesto má zaujať, v mnohom vďačí **britskému Know-How fondu**, ktorý financoval poradenskú činnosť firmy **Coopers & Lybrand**. Základné koncepcie, prístupy k riešeniu otázok legislatívneho rámca a jeho správneho vyváženia samoreguláciou burzy a iných účastníkov kapitálového trhu, inštitucionalizácia trhu, filozofia prístupu BCPB k vlastným pravidlám, k trhu, k svojím členom, ku všetkým investorom a emitentom, to všetko bolo poznačené výsledkami spolupráce s touto firmou. Široký tím jej odborných pracovníkov v jednotlivých oblastiach pomohol vytvoriť pevné predstavy a predsavzatia BCPB, ktorých splnenie robí burzu burzou. V značnej miere bola, a dodnes aj je, neoceniteľná pomoc a spolupráca s **Londýnskou burzou**, ktorá je miestom skutočne bohatej praxe na vysokej úrovni. Táto spolupráca je v niektorých oblastiach okrem britského Know-How fondu financovaná aj Európskou bankou pre obnovu a rozvoj. V oblasti vzdelávania členov burzy zohral významnú úlohu britský Know-How fond prostrednictvom firmy **Garsideand Miller Associates** a v oblasti stanovovania odhadu úrovne rizikovosti nášho rodiaceho sa kapitálového trhu a následných možností poistenia pôsobia firmy **WBK International a Harris & Dixon**.

Toľko k celkovej orientácii doterajšieho a koncepcii ďalšieho vývoja Burzy cenných papierov v Bratislave.

Bež, lebo zaostaneš

Prelomovým dátumom v rozvoji burzovníctva na Slovensku bol 6. apríl 1993. Tento deň BCPB oficiálne začala svoju činnosť. Aj keď predmetom obchodov v začiatočnej fáze boli len štyri druhy emisií listinných dlhopisov, aparát burzy vyvíjal nemalé úsilie v tom smere, aby do burzového obchodovania mohli byť zahrnuté aj emisie akcií popredných privatizovaných slovenských podnikov, a to najmä tie, ktorých časti akciového kapitálu sú v dočasnej držbe Fondu národného majetku SR.

Týmto BCPB zahájila promptné spotové obchodovanie s cennými papiermi ako prvý a jediný organizovaný trh na Slovensku. Spočiatku bolo možné obchodovať len s cennými papiermi vydanými v listinnej podobe, pretože Stredisko cenných papierov (SCP) nemohlo poskytnúť BCPB služby súvisiace s prevodom vlastníctva zaknihovaných cenných papierov.

Dňa 30. 6. 1993 uzavrela BCPB, ale aj Bratislavská opčná burza zmluvu so SCP a nasledujúci deň bol prvým dňom, keď BCPB mohla začať spotovo obchodovať so zaknihovanými cennými papiermi. BCPB tak začala 1. 7. 1993 organizovať obchodovanie s kótovanými zaknihovanými cennými papiermi znovu **ako prvý a jediný organizovaný trh s cennými papiermi na Slovensku**. Naviac BCPB začala 15. 7. 1993 obchodovať na trhu nekótovaných cenných papierov.

V súčasnosti je na BCPB kótovaných nasledujúcich 14 cenných papierov:

Dlhopisy: Komerční banka, a. s., Praha, VÚB, a. s., Bratislava, Štátny rehabilitačný dlhopis, Štátny dlhopis č. 005, Štátny dlhopis č. 004.

Akcie: Slovnaft, a. s., Bratislava, Chemolak, a. s., Smolenice, Ozeta, a. s., Trenčín, Plastika, a. s., Nitra, Juhoslovenské celulózky a papierne, a. s., Štúrovo, Biotika, a. s., Slovenská Ľupča, Tatramat, a. s., Poprad.

Podielové listy: Český fond, První investiční, a. s., Praha, Moravskoslezský fond, První investiční, a. s., Praha.

Na BCPB sa v súčasnosti obchoduje každý utorok s kótovanými cennými papiermi a každú stredu s nekótovanými cennými papiermi. Táto frekvencia obchodovania vyplýva zo súčasných požiadaviek trhu. **„Akonáhle sa aktivita členov BCPB a ich klientov zvýši natoľko, že vznikne potreba obchodovať častejšie, prípadne denne, BCPB je pripravená poskytovať túto službu"** – povedal mi **generálny tajomník BCPB JUDr. Jozef Mesároš.**

Prehľad výsledkov obchodovania za obdobie od 6. 4. do 21. 7. 1993:

Kótované dlhopisy

Deň obchodovania	Uzavreté obchody	Počet dlhopisov	Objem obchodu v Sk
6. 4.	6	25	521 655
20. 4.	7	26	696 919
Apríl spolu	13	51	1 218 574
4. 5.	8	41	449 660
18. 5.	19	86	1 153 615
Máj spolu	27	127	1 603 275
1. 6.	19	160	2 758 195
15. 6.	20	284	2 287 850
29. 6.	32	273	744 702
Jún spolu	71	717	5 790 757
7. 7.	15	433	687 624
13. 7.	10	78	579 353
20. 7.	5	14	223 628

Zoznam členov BCPB k 13. 7. 1993:

A. Členovia s licenciou na obchodovanie s tuzemskými aj zahraničnými cennými papiermi:

1. Slovenská poľnohospodárska banka, a. s., Bratislava
2. Slovenská štátna sporiteľňa, Bratislava
3. Tatra banka, a. s., Bratislava
4. Všeobecná úverová banka, a. s., Bratislava
5. Ľudová banka, a. s., Bratislava
6. Investičná a rozvojová banka, a. s., Bratislava

B. Členovia s licenciou na obchodovanie len s tuzemskými cennými papiermi:

1. ČSOB, a. s., Bratislava
2. Poštová banka, a. s., Bratislava
3. Prvá slovenská investičná skupina, a. s., Bratislava
4. Agrobanka, a. s., filiálka Banská Bystrica
5. Devín banka, a. s., Bratislava
6. Instrobanka, a. s., Bratislava
7. Prvá komunálna banka, a. s., Žilina

C. Členovia, ktorí majú pozastavený výkon členstva z hľadiska možnosti obchodovať na BCPB z titulu obnovenia licencie obchodníka s cennými papiermi s platnosťou pre územie SR:

1. První investiční, a. s., Praha
2. Investiční banka, a. s., Praha
3. Komerční banka, a. s., Praha
4. Bank Austria, a. s., Praha
5. Živnostenská banka, a. s., Praha
6. Banka Bohemia, a. s., Praha
7. Česká spořitelna, a. s., Praha
8. Kapitálová investiční společnost České pojišťovny, a. s., Praha
9. Eastbrokers, a. s., Praha
10. Interbanka, a. s., pobočka Bratislava

D. Členovia, ktorým právo obchodovať s cennými papiermi na osobitné účely vyplýva zo zákona:

1. Fond národného majetku SR
2. Národná banka Slovenska

Celkový rozvoj činností BCPB, stupeň rozvinutia jej záberu a postupné napĺňanie jej poslania v plnom rozsahu, ako aj ďalšia flexibilita vývoja závisia od rozvoja infraštruktúry trhu, jeho jednotlivých inštitúcií; účastníkov trhu a vzťahov medzi nimi, legislatívnych rámcov atď. Rovnako je veľmi dôležitá aj podpora vlastných členov a akcionárov, ktorí s cieľom dosiahnuť plnenie poslania BCPB v plnej miere budú ochotní vlastnými vkladmi preklenúť prvé roky činnosti BCPB, vyžadujúce si zvýšené náklady.

Tak ako povedal pán **Mesároš**: „BCPB už dnes dáva jasne najavo, že sledovanie istých princípov nepodriaďuje prípadným krátkodobým komerčným výhodám. Takto chce signalizovať nástup smeru, ktorého pevné dodržanie bude zhodnotené získaním dôvery investora a vytvorením nástroja, ktorý bude pôsobiť nielen v prospech investora, obchodníkov, emitentov a pod., ale v prospech celej slovenskej ekonomiky."

Cenné papiere kótované na Burze cenných papierov v Bratislave **Foto: autor**

Pomôže vyššia emisia peňazí?

Činnosť Všeobecnej úverovej banky, a. s., ale i ďalšie väzby pôsobnosti tejto banky boli témou rozhovoru s predsedom jej predstavenstva a prezidentom Ing. Jozefom Mudríkom.

Môžete charakterizovať, prosím, postavanie VÚB, a. s., v transformačnom procese?

VÚB, a. s., je najväčšia banka s najrozšírenejšou klientelou a najpočetnejším prepojením s hospodárstvom Slovenskej republiky. Možno povedať, že najviac pociťujeme všetky negatíva i pozitíva, ktoré sa odohrávajú na ekonomickej scéne. Menšie či malé banky si môžu vyberať hrozienka z koláčov, dobrých klientov i dobré akcie. Náš ústav so zreteľom na rozsah činnosti nemôže takto postupovať. Musíme sa usilovať pôsobiť čo najkvalitnejšie, preto kladieme veľký dôraz na dôkladné analýzy. Umožňujú nám poznať všetky problémy a správne reagovať pri hľadaní riešení a koncipovaní bankovej politiky, ktorá pomôže klientom i hospodárstvu a spätne vytvorí aj priaznivé podmienky na úspešné fungovanie VÚB.

Nepovažujte túto otázku za impertinentnú, ale Československá obchodná banka (ČSOB) sa netají faktami, že má väčší vplyv na hospodárstvo z hľadiska úverov aj podpory investícií. Čo vy na to?

Nepoznám fakty, ktoré by to potvrdili. Čo sa však týka podielu ČSOB na úveroch v hospodárstve, ako mi je známe, je nižší ako náš. Má však veľký podiel v sfére operácií so zahraničím, napokon, vznikla z kedysi monopolnej banky pre túto oblasť. Má výhodu kontaktov i vplyvu, čo sa prejavuje vo väčšom rozsahu financovania zahraničných operácií.

Je teda čo dobiehať?

Posúďte sami. VÚB začala s týmito aktivitami v roku 1991 bez skúseností a kontaktov. Aj ČSOB nám pomohla zaškoliť pracovníkov a rozbehnúť činnosť za štartovou čiarou. Prešli sme ako prví po ČSOB v bývalej ČSFR na systém SWIFT, pomocou ktorého sa pohotovo uskutočňujú platby do zahraničia. Vlani sme strojnásobili obrat v zahraničnom obchode v porovnaní s rokom 1991, cez naše účty tak „prešlo" 70 miliárd korún.

Rátate so stúpajúcou tendenciou i v súčasnosti?

Situácia v roku 1993 môže byť ešte lepšia. Mnohí naši klienti uskutočňovali uvedené operácie prostredníctvom podnikov v Čechách. Očakávame, že v tomto roku sa urýchli prevod týchto operácií na Slovensko. Rýchlosť prevodu však bude závisieť aj od dostatku úverových zdrojov.

Zdroje, a najmä ich nedostatok, spôsobujú čoraz väčšie ťažkosti. Existuje vôbec nejaké riešenie?

Ja osobne som v tomto prípade zástanca požiadavky, aby sa chýbajúce zdroje pokryli vyššou emisiou peňazí. To by pomohlo financovať aj prevod zahraničných operácií z Čiech na Slovensko.

Neotvoríme si však emisiou i zadné dvierka prieniku vyšších inflačných tendencií?

Táto otázka je predmetom mnohých diskusií s faktami pre i proti. Podľa môjho názoru sa niektoré hmotné i finančné procesy presunuli na Slovensko, ale peniaze zostali v Čechách. V dôsledku rozdelenia ČSFR sa spomalil platobný styk medzi republikami. Zavedením dane z pridanej hodnoty a ciel sa tiež zvýšila potreba peňazí. Tieto a ďalšie zmeny sa prejavujú vyššou potrebou peňazí na zabezpečenie plynulého peňažného kolobehu bez toho, že by priniesli konkrétny efekt. Situácia na Slovensku sa vyvíja inak ako v Čechách a vyžaduje si inú menovú a bankovú politiku. Napokon, potvrdzujú to aj rozdiely v politike NBS a ČNB.

Je to logické vysvetlenie, avšak protiargumentácia (a nielen štátnej správy) sa netají obavami z emisie.

Pripomínam, že nie som hlásateľom neobmedzeného množstva nových peňazí. Moja požiadavka je zreteľná a týka sa len spomínaných skutočností. Je vecou NBS, aby ustrážila rozsah a účelnosť novej emisie.

Bola by to „transakcia" náročná i na spätnú kontrolu. Myslíte si, že je ustrážiteľná?

Určite. A VÚB sa hlási ku kontrole

takejto emisie, veď poslúži na rozmrazenie zamrznutého prameňa. Máme na to pripravený ľudský i technický potenciál.

Obráťme reč z domácich podmienok smerom k zahraničiu. Máte dobré kontakty?

Dnes máme asi 90 nostro účtov v 36 zahraničných bankách a nadviazané korešpondenčné vzťahy s vyše 500 bankami vo svete, čo je nielen podľa mňa dostatočne široká báza na zahraničné operácie, o ktorých sme hovorili. Slovensko je malá republika s malým trhom, preto je silná základňa dobrých vzťahov nesmierne prospešná.

Ostaňme chvíľu pri kontaktoch, jeden z mnohých presvedčivo predstavuje aj Credit Lyonnais a následne váš spoločný prírastok. Čo bolo impulzom vzniku novej banky?

Credit Lyonnais Bank Slovakia má 90-percentný podiel francúzskej banky a 10-percentný podiel VÚB. Svojím zrodom prezentuje dôveru slovenskej perspektíve a nikto nepochybuje, že si zahraničný partner vopred zmeral riziko. Praktická aplikácia osvedčeného francúzskeho hesla: Tu a teraz nasledovala po predchádzajúcom dôslednom a objektívnom posúdení podmienok v Slovenskej republike. Ôsma najväčšia banka v svetovom rebríčku nám povedala svoje áno. Otvorili sme devízovú banku, univerzálne však orientovanú na moderné bankové produkty. Skutočnosť, že licenciu nám vydali necelé dva týždne po podpise základných požadovaných dokumentov, svedčí o tom, že NBS vie aj pružne reagovať.

Úspešný triangel tvorí ďalej Faktoringová spoločnosť a Stavebná sporiteľňa VÚB Wüstenrot. Pribudnú do Silvestra 1993 ďalšie ratolesti?

Príchod každej „dcéry" na svet včas oznámime, tak ako dosiaľ. Prírastok VÚB Factoring ako člena vyše stovky spoločností organizovaných vo Factors Chain International (FCI) je dôležitý nielen kvôli prepojeniu s medzinárodným systémom. Rovnako dôležité je aj využitie špičkovej techniky v prospech špičkových bankových aktivít. V tejto etape sa orientuje na odkupovanie exportných pohľadávok z krajín, ktoré sú členmi FCI, ale chystáme sa aj na odkupovanie tuzemských pohľadávok. Pripomínam však, že rozvoj VÚB Faktoringu podmieňuje dostatok peňazí.

Stavebné sporenie VÚB Wüstenrot je určené pre širokú verejnosť na vytvorenie priaznivejších podmienok na získanie nového alebo obnovu starého bývania.

Dokážete si zjavne poradiť so zámermi a premieňať ich na realitu. Čím by ste začali ozdravovací proces našej ekonomiky, ak by rozhodnutie záviselo len od vás?

Jedným z riešení je uplatňovanie zákona o konkurze a vyrovnaní. Prijatá novela, a my ju podporujeme, by mala znížiť tzv. dominový efekt v ekonomike. Naša banka si síce vytvára rezervy na situácie, ktoré prídu a môžu byť ťažké a problematické. Rozsah a dosah však možno ťažko predvídať so zreteľom na pokračujúcu recesiu aj v zahraničí. Pochopiteľne, bremeno všetkých ťažkostí nemožno ponechať len na pleciach banky.

Stačí náznak pomoci?

Stačí vedieť, že neostaneme v tejto situácii osamotení a energickejšie sa pustíme do uplatňovania zákona o konkurze a vyrovnaní. Sme pripravení na viaceré alternatívy s vedomím, že aj vtedy možno rozložiť problematiku na viaceré roky a napríklad i prostredníctvom štátnych dlhopisov. Napokon, ani v zahraničí nenechajú banky samy doplácať na ozdravovací proces (možno spomenúť ČR, aby som nechodil po príklady do Japonska, Maďarska, či Švédska alebo USA).

Aké by mali byť vlastnosti dobrého bankára?

Nároky sú vysoké, v bankách vládne značné pracovné vypätie, čo sa ešte stupňuje. Bankár by mal byť racionálny, zodpovedný (rešpektujúci matematické a iné racionálne metódy), ale aj obozretný (vari trošku konzervatívny) a schopný odolať nástrahám. Nedávno jeden náš pracovník neodolal, poskytol úver za zvýhodnených podmienok. Nič neukradol, nezobral, len prehliadol návratnosť poskytnutých úverov. Aj preto mi záleží na dobrom plate u ľudí, ktorí podávajú perfektný výkon a sú spoľahliví, aby nepodľahli nijakým nástrahám.

A ešte niečo. Bankár musí byť aj diskrétny. Nejeden človek má sklon popýšiť sa, v dobrom predviesť „svoje možnosti", ale na tieto reči by doplatil pracovník i banka, ktorej klient dôveruje.

Každým rokom sa rozrastá vaše pôsobenie, pribúdajú dcérske spoločnosti pôvodnej VÚB, a. s. Načrtnite, ako bude vyzerať vaša banka podľa plánov či predstáv v roku 1994?

V živšom konkurenčnom prostredí pribudnú aj peňažné ústavy, my si však chceme udržať naše dobré postavenie. Hrať prvé husle možno i v početnom orchestri, napokon, nie náhodou venujeme takú pozornosť procesu modernizácie banky. Znamená automatizáciu všetkých činností, ktoré banka robí na báze hardwaru a softwaru. Projekt je už v plnom „behu", je finančne náročný, takže i preto potrebujeme vysoké marže, aby sme boli bankou, ktorá i o rok-dva poskytne kompletné a kvalitné služby svojim klientom na úrovni svetového štandardu. Na Slovensku máme sieť vyše 40 pobočiek a 140 expozitúr, a tak je čo robiť. Nový platobný styk sa uvedie do praxe od 1. januára 1994 spolu s novou účtovnou osnovou. Chceme, aby ľudia vnímali rastúcu kvalitu našich služieb, hoci výsledok nezávisí vždy len od nás.

A konkrétne?

Napríklad v oblasti využívania platobných kariet ponúkame obchodom spoluprácu pri inštalovaní terminálových staníc, cez ktoré možno platiť, ale márne. Nestačí, aby banka mala bankomaty, ale aj aby bola možná platba, a to je už druhá polovica vzťahu. A nielen v prípade obchodných organizácií. Ale o tom viac nabudúce.

E. Herzogová
(Hospodárske noviny, 1993,
úprava textu redakcia Biatec)

Nová dvadsaťkorunová bankovka už v septembri

Druhá v poradí spomedzi nových slovenských bankoviek bude bankovka s nominálnou hodnotou 20 Sk. Autorom výtvarného návrhu 20-korunovej bankovky je akademický maliar Jozef Bubák, rytecký prepis prednej strany realizoval anglický rytec Ron Beckers a bankovka bola vytlačená v kanadskej tlačiarni British American Bank Note (B A Banknote).

Stalo sa zvykom, že na stránkach časopisu pravidelne informujeme o pripravovanej emisii nových slovenských bankoviek. V augustovom dvojčísle sme priniesli rozsiahly materiál o novej slovenskej 50-korunovej bankovke, ktorá bola daná do peňažného obehu 30. augusta 1993. Zároveň sme prisľúbili, že budeme postupne informovať aj o ďalších bankovkách, ktoré budú emitované v tomto roku.

Našou snahou bude i naďalej podávať komplexný obraz o každej bankovke, aby si čitateľ prostredníctvom časopisu mohol vytvoriť obraz o nových platidlách a osvojiť si nielen charakteristické prvky bankovky, ale poznal i námet, ktorý je na nej znázornený a oboznámil sa s použitými ochrannými prvkami.

Popis bankovky

Bankovka je 65 mm široká a 128 mm dlhá, s prípustnou toleranciou ± 1,5 mm. Námet bankovky je venovaný najstaršiemu podľa mena známemu slovanskému vládcovi na území Slovenska – Pribinovi. Portrét je vytlačený tlačou z hĺbky tmavosivou a na prednej časti zelenou farbou.

Na rubovej strane bankovky je zobrazený Nitriansky hrad – symbol bohatej minulosti Nitry, ktorá bola do roku 833 sídlom Pribinovho nitrianskeho kniežatstva. S hlavným motívom bankovky sa viackrát prelína časť náhrdelníka z koráľkov s mesiačikovitým bronzovým príveskom z 9. storočia, z archeologického nálezu z Nitry-Lupky.

Na lícnej strane bankovky, v pravom dolnom rohu je v smere zdola nahor súbežne s kratšou stanou bankovky negatívne vyznačené malé hodnotové číslo „20". V nepotlačenej strednej časti je drobným písmom umiestnené meno autora výtvarného návrhu bankovky „J. Bubák DEL.", názov emisného ústavu „© NÁRODNÁ BANKA SLOVENSKA" a meno autora ryteckého prepisu portrétu „R BECKERS SC." Mená a nápisy sú tlačené sýtozelenou farbou, tlačou z plochy. V ľavej hornej časti tlačového obrazca je tmavosivou farbou vytlačené veľké číslo „20", označujúce nominálnu hodnotu bankovky, pod ktorým je zdola nahor súbežne s ľavou stranou tlačového obrazca umiestnený v dvoch riadkoch text označujúci nominálnu hodnotu bankovky „DVADSAŤ SLOVENSKÝCH KORÚN".

Významným charakteristickým prvkom na lícnej i rubovej strane novej bankovky je farebný geometrický svetelný pruh, ktorý plynule prechádza zo žltej do svetlozelenej farby. Pozadie tvoria drobné rastre v podtlači žltej, odtieňov sivej, sivohnedej a zelenej farby, z ktorých dominujúce sú zvislé linky.

V nepotlačenej strednej časti okraja rubovej strany bankovky je v smere zhora nadol drobným písmom vytlačené meno autora výtvarného návrhu zadnej strany bankovky „J. BUBÁK DEL." a názov tlačiarne, ktorá bankovky vytlačila „B A BANKNOTE".

V pravej časti kupónu je zhora nadol nápis „NÁRODNÁ BANKA SLOVENSKA" a v ľavej časti v rovnakom smere text „V BRATISLAVE, 1. SEPTEMBRA 1993" a faksimile podpisov členov Bankovej rady Národnej banky Slovenska Mariána Tkáča a Jána Mathesa. Texty na kupóne sú vytlačené tmavozelenou farbou.

Lícna strana bankovky s portrétom Pribinu

Na rube bankovky je zobrazený Nitriansky hrad a koráľkový náhrdelník s mesiačikovitým bronzovým príveskom z 9. storočia.

Pribina – najstarší slovanský vládca

Pribina bol najstarším podľa mena známym slovanským vládcom na území Slovenska. Sídlil v Nitre a západné hranice územia, ktoré spravoval, boli v Malých a Bielych Karpatoch. Obyvateľstvo kniežatstva tvorili pravdepodobne malé kmene žijúce na území Ponitria, na strednom a dolnom Považí, na dolnom Pohroní a neskôr pravdepodobne aj v Turci. Tento nadkmeňový politický útvar vznikol už na prelome 8.–9. storočia a Pribina bol údajne jeho druhým alebo až tretím vládcom. Do jeho čias patrí začiatok etnogenézy dnešných Slovákov, ktorých predkovia sa vtedy sami nazývali Slovieni.

O Pribinovi sa dozvedáme v súvislosti s kostolom postaveným na jeho panstve v Nitre, ktorý pravdepodobne v roku 828 vysvätil salzburský arcibiskup Adalrám. Bol to prvý známy kresťanský chrám na Slovensku. Pribinu okolo roku 833 vyhnal knieža Mojmír zo susedného moravského kniežatstva a pripojil územie Pribinovho kniežatstva k svojmu panstvu. Tým vznikol väčší štátny celok, neskôr historiografiou nazvaný Veľká Morava. Nitrianske kniežatstvo si zachovalo zvláštne postavenie aj po vyhnaní Pribinu, čo pretrvalo počas celého jestvovania Veľkej Moravy. Zmienka o ňom siaha až do 11. storočia.

Pribina s asi 500-člennou družinou po niekoľkoročnom putovaní dostal od Franskej ríše údel v Zadunajsku, ktorý spravoval až do svojej smrti v roku 861, keď zomrel za nevyjasnených okolností ako obeť vzájomných bojov medzi Moravanmi a Nemcami.

Ako sa chrániť pred falzifikátmi

Nové slovenské dvadsaťkorunové bankovky majú širokú škálu ochranných prvkov, ktorých úlohou je chrániť bankovky pred falšovaním a obyvateľov pred prijímaním falzifikátov. Aby však mohol ochranné prvky rozlíšiť i laik, treba vedieť, na čo sa zamerať pri prijímaní bankoviek. Nie všetky ochranné prvky sú viditeľné voľným okom, mnohé možno vidieť len pomocou jednoduchých technických pomôcok, napr. lupy a ÚV-lampy, prípadne pomocou zložitejších prístrojov. Na bežné poznanie pravosti bankovky však postačia nasledujúce informácie.

Papier

Jedným z charakteristických znakov umožňujúcich rozlíšiť pravú a falošnú bankovku je bankovkový papier. Na tlač bankoviek sa používa špeciálny papier. Nové bankovky sú vytlačené na prírodne sfarbenom bankovkovom papieri. V ľavej kupónovej časti bankovky širokej 37 mm je lokalizovaný viacstupňový vodoznak (priesvitka), ktorý tvorí fiktívny portrét Pribinu. V papierovej hmote je zapustený 0,9 mm široký ochranný polyesterový prúžok, v ktorom je umiestnený opakujúci sa mikrotext „NÁRODNÁ BANKA SLOVENSKA".

Tlač

Základným rozlišovacím znakom pravosti bankoviek sú použité tlačové techniky. Na tlač nových bankoviek sa použila tlač z hĺbky, tlač z plochy a tlač z výšky.

Tlač z hĺbky je charakteristická tým, že vystupuje na povrch papiera a možno ju ľahko nahmatať a rozoznať. Na novej dvadsaťkorunovej bankovke je použitá na lícnej strane. Technikou tlače z hĺbky bol na lícnej strane spracovaný portrét Pribinu, všetky texty, veľké hodnotové číslo a hmatové značky pre nevidiacich, ktoré tvoria dva body s priemerom 1,5 mm, umiestnené v pravej dolnej časti kupónu bankovky vedľa seba vo vzdialenosti 2 mm. Tlač z hĺbky cítiť pod prstami ako výrazné zdrsnenie alebo ako kompaktnejšiu, plasticky vystupujúcu časť tlače – najlepšie na textoch prednej strany bankovky.

Tlač z plochy nie je vtlačená do papiera ani zreteľnejšie nevystupuje na jeho povrch. Touto technikou je vytlačená obrazová i textová časť rubovej strany bankovky i farebný svetelný pruh a podtlače v pozadí na lícnej strane.

Tlač z výšky je opakom hĺbkotlače. Sú ňou vytlačené poradové čísla bankoviek. Pre túto tlačovú techniku je charakteristické vytlačenie farby k obvodu písmen a číslic a použila sa pri tlači zvislých aj vodorovných poradových čísiel na lícnej strane bankovky.

Vodoznak (priesvitka)

Súčasťou ochrany bankovky je aj priesvitka, ktorá vzniká už pri výrobe papiera. Viditeľná je pri pohľade proti svetlu. Na nových bankovkách sa použila tzv. lokalizovaná stupňovitá priesvitka, čo znamená, že nie je rozložená po

Papier bankovky obsahuje v kupónovej časti vodoznak s portrétom Pribinu

celej ploche bankovkového papiera, ale je umiestnená len na určitom konkrétnom mieste. Priesvitka je vytvorená kombináciou pozitívnej (viditeľnej ako tmavšie plôšky) a negatívnej (svetlejšie plôšky) vodotlače s rôznymi stupňami odtieňov medzi najtmavšími a najsvetlejšími časťami.

Ochranný polyesterový prúžok

Zapracováva sa do hmoty papiera už pri jeho výrobe. Tento polyesterový prúžok je zapustený do papiera po celej šírke bankovky kolmo k dlhšej strane. Umiestnený je vľavo od polovice bankovky a je 0,9 mm široký. Po celej šírke obsahuje opakujúci sa mikrotext „NÁRODNÁ BANKA SLOVENSKA".

Skrytý obrazec

Je ochranným prvkom založeným na optickom efekte vyvolanom špecifickým usporiadaním plastických liniek hĺbkotlače, na ktoré dopadá svetlo. Tejto technológii tlače sa hovorí aj „sklopný efekt", pretože skrytý obraz sa stane viditeľným vtedy, keď bankovku sklopíme vo výške očí do vodorovnej polohy proti zdroju svetla. Na novej bankovke je umiestnený za malým hodnotovým číslom „20", za ktorým je v rovnakom smere umiestnený skrytý obrazec, ktorý pri určitom uhle pohľadu vytvára tmavú alebo svetlú skratku názvu meny Slovenskej republiky „Sk."

Sútlačová značka

Je jedným z ochranných prvkov vyplývajúcich z technológie tlače z plochy, nazývaným aj priehľadový prvok. Sútlačová značka vzniká tak, že obe strany bankovky sa tlačia tlačou z plochy súčasne, čím je zaručená presná sútlač oboch strán bankovky. Z jednej strany bankovky je viditeľná jedna časť a z druhej strany druhá časť obrazca. Jednotlivé linky obrazca na seba presne nadväzujú a celý obrazec vidieť len v priehľade proti zdroju svetla. Na nových bankovkách je ochranná sútlačová značka umiestnená v pravom hornom rohu tlačového obrazca pri pohľade na bankovku z lícnej strany. V priehľade proti svetlu vytvára biele písmeno „S" v žltozelenom poli.

Polyesterový prúžok s mikrotextom „NÁRODNÁ BANKA SLOVENSKA"

Skrytý obraz vytvára za malým hodnotovým číslom skratku názvu slovenskej meny „Sk"

Obraz sútlačovej značky s časťou opakujúceho sa mikrotextu „NBS 20" na rube bankovky

Mikrotexty

Nová bankovka má na lícnej i rubovej strane umiestnených niekoľko drobným písmom vytlačených textov, ktoré okrem informačného charakteru spĺňajú predovšetkým ochrannú funkciu. Na lícnej strane je mikrotextom v ochrannom polyesterovom prúžku vytlačený opakujúci sa text „NÁRODNÁ BANKA SLOVENSKA". Viacnásobne sa opakujúci mikrotext „20 Sk", vytlačený technikou tlače z hĺbky, sa nachádza i v mikrotextovom riadku pod hodnotovým označením nominálnej hodnoty bankovky „DVADSAŤ SLOVENSKÝCH KORÚN" na líci bankovky. V kupónovej časti rubovej strany je technikou tlače z plochy vytlačený negatívny, opakujúci sa mikrotext „20 NBS" a vo veľkom hodnotovom čísle pozitívny mikrotext „:NBS:".

Ochranná striebristolesklá metalická plocha

Zabraňuje prenosu charakteristického metalického lesku pri použití fotokopírovacích zariadení. Umiestnená je ako obdĺžniková plocha v ľavom hornom rohu tlačového obrazca a pokrýva väčšiu časť hodnotového čísla. Podobná menšia plocha sa nachádza aj v dolnej časti bankovky. Obe plochy sú spojené tenkými zvislými metalickými linkami.

Opakujúcim sa mikrotextom „:NBS:" je potlačené i hodnotové číslo na rubovej strane bankovky

Časť opakujúceho sa mikrotextu „20 Sk" na lícnej strane bankovky

Ochranná strebristolesklá metalická plocha pokrýva väčšinu veľkého hodnotového čísla

Ochranná líniová štruktúra

Je ochranným prvkom, ktorý spôsobuje, že na kópii vznikne namiesto pôvodného vzhľadu bankovky prázdny priestor alebo svetlý tieň, ktorý je už na pohľad odlišný od originálu umiestneného na hornej a dolnej potlačenej časti kupónu. Ochranná líniová štruktúra je tlačená technológiou tlače z plochy a plynule prechádza zo svetlej hnedej do sivej farby. Pri pokuse o kopírovanie sa spravidla na príslušnej časti bankovky vytvorí nepravidelný štrukturálny efekt odlišný od originálu, napr. výrazné dlaždice.

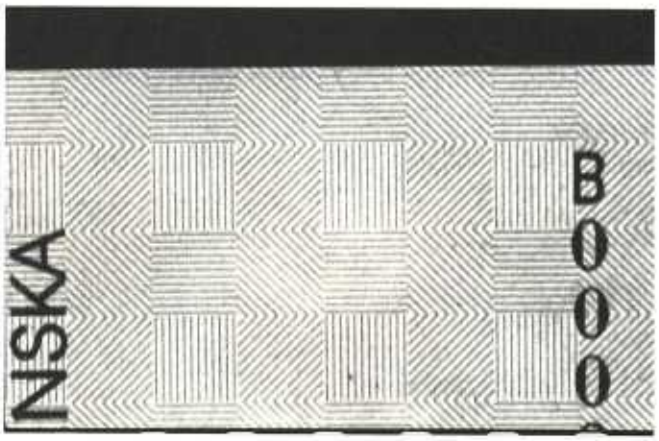

Ochranná líniová štruktúra prechádza zo svetlej hnedej do sivej farby

Nápisy na lícnej strane bankovky majú výraznú plasticitu

Text a foto: Ing. Štefan Fröhlich

Pamätné strieborné mince

Národná banka Slovenska vydá v roku 1993 tri strieborné pamätné mince.

Nominálna hodnota	Námet
100 Sk	Vznik Slovenskej republiky
200 Sk	150 rokov spisovnej slovenčiny
200 Sk	Dvesté výročie narodenia Jána Kollára

Prvá z nich sa už od 1. septembra predáva vo všetkých pobočkách peňažných ústavov.

Elisabeth R. Najder
Une Histoire de la Monnaie Polonaise 1918–1992
L´Harmattan, Paris, 294 str., brožované, cena 170 FF

História poľskej meny 1918–1992

Autorka, konzultantka a špecialistka na otázky východoeurópskej politiky si zvolila veľmi zaujímavú, ale rozsiahlu a náročnú tému – históriu poľskej meny v období od obnovy samostatného poľského štátu až takmer do dnešných dní. Spracúvanú tému rozdelila do štyroch tematicky uzavretých a ďalej členených okruhov.

Prvá časť rozdelená na tri kapitoly sa zaoberá menovou problematikou v Poľsku v medzivojnovom období. Autorka začína svoj výklad zjednotením obeživa na poľskom území po skončení 1. svetovej vojny, venuje sa príčinám vzniku prudkej inflácie začiatkom 20. rokov a spôsobom postupnej stabilizácie novej poľskej meny a menovej reforme na jar roku 1924. Pokračuje analýzou úsilia na udržanie zameniteľnosti zlotého až do jeho devalvácie v roku 1936. Prvú časť uzatvára popisom menového vývoja Poľska až po napadnutie hitlerovským Nemeckom. Určitým nedostatkom prvej časti je časové ohraničenie výkladu novembra 1918. Autorku to núti vstupovať do diskutovanej problematiky až priveľmi in medias res. Žiadalo by sa, podľa môjho názoru, podrobnejšie osvetliť politické postavenie Poľska počas 1. svetovej vojny, najmä v oblasti nemeckej okupácie a opísať príčiny a sprievodné javy emisnej činnosti Nemecka na tomto území v rokoch 1916–1917. Na škodu veci by nebolo ani porovnanie s inými Nemeckom obsadenými územiami (Rumunsko, Pobaltie).

V druhej časti knihy autorka priamo prechádza k menovej problematike v rokoch 1944–1980, teda k obdobiu pred začiatkom spoločenských a hospodárskych reforiem v Poľsku. Výklad sa začína popisom výmeny okupačných platidiel na oslobodenom území za bankovky Poľskej národnej banky, charakteristikou princípov menovej reformy v roku 1945, inflačných tlakov koncom 40. rokov a napokon sa venuje menovej reforme z 28. 10. 1950. Vďaka celkom odlišnej východiskovej situácii Poľska (nižšia úroveň hospodárstva a oveľa väčšie vojnové škody) a viacerým zhodným prvkom v obnove poľskej a československej meny, táto kapitola poskytuje neobyčajne zaujímavé informácie na porovnanie s vtedajším menovým vývojom u nás.

Ďalšie kapitoly druhej časti sa venujú postupnému zavádzaniu štátneho monopolu v zahraničnom obchode a systému plánovaného hospodárstva, ako aj problematike kurzu zlotého vo vzťahu k americkému doláru a neskôr jeho fixácii na sovietsky rubeľ. Je opäť škoda, že autorka vynechala charakteristiku menových pomerov po okupácii Poľska Nemeckom a aspoň krátko sa nezaoberá aj peňažným obehom vo Varšavskom gete a počas Varšavského povstania. Ide o obdobie a udalosti kardinálneho významu v moderných dejinách Poľska. Jeho spracovanie z menového hľadiska by poskytlo aj zaujímavý porovnávajúci materiál na všeobecnú analýzu nacistickej hospodárskej politiky na obsadených územiach.

Tretia časť knihy zložená z piatich kapitol sa venuje obdobiu poľských hospodárskych reforiem v rokoch 1982 až 1988. Stredobodom pozornosti je úloha jednotlivých hospodárskych ministerstiev, podnikov zahraničného obchodu a bánk, zmeny v plánovaní zahraničného obchodu, prideľovaní devízových prostriedkov a príslušné legislatívne úpravy.

Posledná, štvrtá časť je rozdelená do šiestich kapitol. Zaoberá sa prechodom od administratívneho prideľovania devízových prostriedkov k systému vnútornej zameniteľnosti zlotého. Rozoberá tu zákon z 15. februára 1989, ktorý vnútornú zameniteľnosť zlotého zakotvuje na podobných princípoch, aké boli použité u nás. Pokračuje problematikou pretrvávania byrokratického riadenia zahraničného obchodu, novými právnymi normami v menovej oblasti a ich modifikáciami. Vracia sa k otázkam kurzu zlotého, jeho stabilizácie a vývoja od roku 1960 až do súčasnosti a rôznych prístupov k jeho stabilizácii v súčasnosti. Osobitne rieši vzťah kurzu zlotého k prevoditeľnému rubľu a problémy vyvolané ukončením používania tejto menovej jednotky. Hodnotí dosiahnuté výsledky v prechode Poľska k trhovému hospodárstvu a ich odrazu vo vymeniteľnom kurze zlotého. Knihu uzatvára stručné zovšeobecňujúce zhodnotenie všetkých diskutovaných problémov.

Odhliadnúc od niektorých tematických okruhov, ktoré podľa môjho názoru do knihy mali byť zaradené, či už pre lepšie pochopenie niektorých skutočností alebo kvôli úplnosti, možno konštatovať, že celá kniha je písaná s hlbokou znalosťou veci. Celý text sprevádza množstvo prehľadných tabuliek, citácií a odkazov na pramene a podrobná bibliografia, čo iste privíta každý, kto sa problematikou poľskej meny a jej históriou začína zaoberať. Bohatstvom informácií však recenzovaná kniha čiastočne prekračuje i hranice Poľska a je zaujímavým študijným materiálom pre ekonómov, historikov a numizmatikov, ktorí sa takýmito otázkami zaoberajú aj zo širšieho stredoeurópskeho hľadiska.

Ing. Zbyšek Šustek, CSc.

Hotovosť v pohotovosti.

S platobnou kartou Všeobecnej úverovej banky získavate prístup k Vášmu účtu kedykoľvek.

● Svoje peniaze máte vždy so sebou, hoci nemusíte mať pri sebe hotovosť.

● Platobná karta VÚB Vám umožní vyberať peniaze v širokej sieti bankomatov VÚB na Slovensku s označením CIRRUS. ● O Vaše peniaze na účte sa nemusíte obávať ani pri strate karty či jej odcudzení, pretože je zabezpečená kódom, ktorý poznáte iba Vy. ● S platobnou kartou sa stanete nezávislejšími a neprekvapia Vás ani nepredvídané výdaje.

● V dohodnutom rámci môžete celkom jednoducho čerpať krátkodobú pôžičku, ktorú z ďalšieho príjmu čiastočne alebo úplne vyrovnáte.

● Platobnú kartu VÚB vydávame k osobným účtom obyvateľov a k bežným účtom podnikateľov, firiem a organizácií. ● Ak ste si zvykli žiť bez hotovosti, s platobnou kartou VÚB to bude istejšie a pohodlnejšie.

Rátajte s nami.

VŠEOBECNÁ ÚVEROVÁ BANKA